

Nihánj me 'o yanj cartá qui'yaj sí cu'naj Pablo ca'néé so' rihaan nij yuvii noco' man Diose yanj chuman' cu'naj Romá a

1 'Unj me sí cu'naj Pablo, ne
'yaj sunj rihaan Jesucristó a.
Dan me se canacúun Jesucristó
mán 'unj guún 'unj apóstol
che'é rej nata' 'unj se-nana
Diose nana sa' rihaan yuvii, ²ne
dan me se gaa naá cataj Diose
rihaan nij sí nata' se-nana Diose
gaa naá, ne vaa güii tinanii ya
Diose man yuvii rihaan sayuun,
ne cuno nij sí nata' se-nana
Diose, ne cachrón nij so' nana
ca'mii Diose rihaan yanj cu'naj
danj Diose nanj adonj.

³⁻⁴Dan me se cataj xna'anj
Diose che'é Jesucristó sij 'nij
ra'a man ní', ne dan me se
ta'ní Diose me Jesucristó, ne sij
noco' xna'anj tuvi' ga sí cu'naj
David sí cane gaa naá me so',
ne dan me se ase vaa nee man
sí cu'naj David ro', danj vaa nee
man so' uún, tzaj ne cavi' so',
gaa ne cunuu i'na' uún so', ne
che'é dan me ne'en ní' se vaa
ya ta'nij Diose me so' ne sí sa'
nimán me uún so' a.

⁵Inanj che'é Jesucristó me
qui'yaj Diose se luj che'ej se
vaa cune' Diose manj ca'anj
'unj rihaan nij yuvii yaníj a.
Dan me se ne ca'anj 'unj rihaan
nij yuvii israelitá ma'. Tzaj ne
ca'anj 'unj rihaan nij yuvii
yaníj, ne dan me se me rá Diose
cataj xna'anj 'unj se-nana Diose
rihaan nij yuvii yaníj yo', che'é
rej cuchuman rá nij so' nana sa'
yo', gaa ne cuno nij so' rihaan
Diose adonj. ⁶Ne yuvii yaníj me
ta'aj nij soj uún, ne canacúun
Jesucristó man ma'an soj sij
yaníj canoco' soj man so' adonj.

⁷Dan me se 'yáa 'unj yanj
nihánj ca'nej 'unj rihaan nij
soj sij yanj chuman' Romá sij
'ee ndo'o rá Diose man, ne dan
me se canacúun Diose man
soj guun soj sí gaa sa' nimán,
ne me raj qui'yaj Rej ní' Diose
qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a
man ní' qui'yaj se luj che'é soj,
ne me raj gaa xej nimán soj,
qui'yaj uún roj so' adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se vaa
me ndo'o rá sí cu'naj Pablo
cuchi' so' chuman' Romá a**

⁸Cuno yuvii man nu' cachra' rihaan chumii se vaa amán rá nij soj ni'yaj soj Diose, ne che'é dan me nagó' 'unj graciá rihaan Diose, ne racuj Jesucristó mán 'unj nago' 'unj graciá rihaan Diose che'é cunudanj soj ei. ⁹Dan me se 'yaj suun 'unj rihaan Diose, ne natá' 'unj nana sa' se-nana ta'ní Diose sí cu'naj Jesucristó, ne che'é dan ne'en Diose se vaa ya ya niganj achíin ni'yáj rihaan Diose che'é soj ei. ¹⁰Ne gaa achíin ni'yáj rihaan Diose, ne achíin ni'yáj che'é soj, ne dan me se achíin ni'yáj rihaan Diose se vaa ca'vej so' cuchij chiháán soj vaa güii, ¹¹ne me raj quene'enj man soj, ne me raj narquej chrej nucuaj man soj, che'é rej quinarí' nucuaj nimán soj a. ¹²Dan me se nucuaj ndo'o rá cunudanj ní' man tuvi' ní', ne che'é dan me asa' nari' tuvi' ní', ne narque ní' chrej nucuaj man tuvi' ní' á. ¹³Ne me raj quene'en soj se vaa guun que'ee güii cachronj cuchij chiháán soj, tinuj, nocoj. Tzaj ne ne ca'vee cuchij, che'é se vaa ndo'o suun rihanj, tzaj ne ase vaa natá' 'unj rihaan yo'ó nij yuvii yaníj ro', danj gaa guee nata' 'unj rihaan soj a. Ndaa síj, gaa ne cunuu rii doj tuvi' ní', qui'yaj ní' adonj. ¹⁴Dan me se che'é se no xcúún 'unj nata' 'unj rihaan cunudanj nij yuvii yaníj ro', che'é dan nata' 'unj rihaan soj, ne dan me se rihaan nij sí man chuman' noco do', rihaan nij sí yanj quij do', rihaan nij sí avii raa do', rihaan nij sí ne nicaj cuentá

do', rihaan cunudanj nij so' natá' 'unj a. ¹⁵Che'é dan niha' ndo'o raj cuchij chuman' Romá ca'mii natáj 'unj se-nana Diose nana sa' rihaan soj uún adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se
vaa vaa ndo'o yu'vee nó
se-nana Diose nana sa' a**

¹⁶Taj a doj chrej na'aj nó rihanj ca'mij se-nana Diose nana sa' ma'. 'O se nana nucuaj uxrá me se-nana Diose, ne dan me se ca'mii Diose se-nana Diose cuno yuvii, ne cuchuman rá nij yuvii cuno nij yuvii nana, ne tinanii Diose man nij yuvii rihaan sayuun, ne dan me se asino yaan me rá Diose tinanii Diose man nij yuvii israelitá rihaan sayuun, ne me rá uún Diose tinanii Diose man nij yuvii yaníj rihaan sayuun uún adonj. ¹⁷Dan me se cataj se-nana Diose rihaan ní' se vaa ca'vee cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose, qui'yaj Diose, gaa ne amán rá ní' ni'yaj ní' Diose, ne che'é dan cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose a. Ndaa síj, gaa ne cuchuman doj rá ní' ni'yaj ní' man Diose a. Veé 'o cuyaan vaa nana nihánj ga nana no rihaan danj Diose, taj yo' se vaa: “Maan che'é se amán rá ní' ni'yaj ní' man Diose, che'é dan cunuu sa' nimán ní', ne gaa i'na' ní' rihaan Diose nu' cavii nu' ca'anj adonj”, taj danj Diose a.

**Nana nihánj taj xna'anj che'é
cacun' qui'yaj yuvii a**

¹⁸⁻¹⁹Aj cataj xna'anj Diose sí nicun' xta' rihaan ní' se vaa a'maan rá Diose ni'yaj Diose cunudanj se chi'ii 'yaj nij yuvii, ne me rá Diose

xcaj nij yuvii cuentá se vaa síi uun chij sa' me so', ne che'é dan qui'yaj Diose daj a rasuun man rihaan chumii nihánj ni'yaj yuvii a. Aj ne'en yuvii rasuun, ne xcaj nij yuvii cuentá se vaa síi uun chij sa' ndo'o me Diose, tzaj ne inanj cacun' 'yaj nij yuvii, ne che'é dan taj se 'ya' cunō nij yuvii nana ya a ma'. Che'é dan me a'maan rá Diose ni'yaj Diose man nij yuvii a. ²⁰Dan me se gaa qui'yaj Diose chumii, ne curuvi' nu' rasuun qui'yaj Diose ni'yaj yuvii, ne nuvi' ma'an Diose ni'yaj yuvii, tzaj ne ne'en yuvii nij rasuun qui'yaj Diose, ne xcaj nij yuvii cuentá se vaa síi uun chij ndo'o me Diose, ne dan me se xcaj nij yuvii cuentá se vaa ya orún' so' me Diose, ne xcaj nij yuvii cuentá se vaa gaa nucuaj ndo'o Diose nu' cavii nu' ca'anj, rá Diose a. Che'é dan sese cataj nij yuvii se vaa ne ne'en nij yuvii daj vaa Diose, ne síi ne me nij yuvii nanj adonj. 'O se aj quene'en nij yuvii nu' rasuun qui'yaj Diose adonj.

²¹Dan me se aj quene'en nij yuvii daj vaa Diose, tzaj ne ne cataj nij yuvii se vaa sa' vaa Diose ma'. Ne nago' nij yuvii gracia rihaan Diose ma'. Me rá nij yuvii cavii raa ma'an nij so' daj vaa Diose, tzaj ne se guun nucuaj nij so' qui'yaj nij so' danj ma'. Che'é dan inanj raa ma'an nij so' vaj nij so', ne ne ca'vee xcaj nij so' cuentá a ma'. ²²Síi cuu raa me nij so', taj ma'an nij so', tzaj ne ca'mii ne nij so', ne tananj nahuun nij so' síi ni'yon doj a. ²³Diose me síi ve'é ndo'o vaa, ne daj chihaa míj ne avi' so', ne che'é dan nō xcúun yuvii canoco' yuvii

man so' adonj. Tzaj ne na'vej rá nij yuvii canoco' nij yuvii Diose ya ma'. Maan se yuvii do', xtáj do', xcuu do', xcuáá do', tinanga' nij yuvii, ne yo'ó rasuun 'anj ni'ya uun rihaan yo'óo nihánj tinanga' nij so', ne taj nij so' se vaa ya'anj me tinanga' nij so', taj nij so' nanj adonj.

²⁴Che'é dan ca'ne' rá Diose ga nij so' qui'yaj nij so' me se nij me rá ma'an nij so' qui'yaj nij so', ne inanj se nij ndo'o qui'yaj nij so' nanj adonj. Dan me se qui'yaj ndo'o nij so' cacun' man ma'an nij so', ne inanj se nij qui'yaj nij so' ga tuvi' nij so', ²⁵ne se-nana Diose nana ya ne ca'vej nij so' cunō nij so' a ma'. Maan se nana ne cunō nij so' nanj adonj. Ne na'v'ij nij so' rihaan nij rasuun qui'yaj Diose, tzaj ne rihaan ma'an Diose ne na'v'ij nij so' ma'. Ne Diose me síi guun chij uxrá rihaan cunudanj rasuun nu' cavii nu' ca'anj adonj. Veé danj gaa ya ei.

²⁶Che'é dan ca'ne' rá Diose ga nij yuvii qui'yaj ma'an nij yuvii se nij, ne nij chana me se ne ca'vej rá nij chana cotoj nij no' ga nica nij no' a ma'. 'O se naqui'yaj nij ta'aj nij chana chii man nij chana, ne otoj nij no' ga tuvi' chana ma'an nij no' nanj adonj. ²⁷Ne adi' se 'yaj nij chana ga tuvi' chana nij no' ro', danj qui'yaj guee nij snó'o uún ga tuvi' sno'o so' uún nanj adonj. Dan me se síj cotoj nij snó'o ga nica nij so', ne guun rá nij so' cotoj nij so' ga tuvi' sno'o nij so', ne nij ndo'o qui'yaj nij snó'o, ne quiran' nij so' sayuun che'é se nij qui'yaj nij so' adonj.

²⁸Ne ca'vej rá nij yuvii quene'en nij yuvii daj vaa Diose a ma'. Che'é

dan ca'ne' rá Diose ga nij yuvii, ne navij raa nij yuvii snúú nanj á. Ndaa síj, gaa ne inanj se nij 'yaj nij yuvii, ne dan me se 'yaj nij so' inanj se na'vej rá Diose qui'yaj nij so' nanj adonj. ²⁹ Quij vaa nimán nij yuvii a. Inanj me rá nij yuvii guun nij yuvii sí ru'vee doj, ne uun xcoj ruvaa rá nij yuvii ni'yaj nij so' tuvi' nij so' a. Ticavi' nij yuvii tuvi' nij yuvii, gaa ne anicaj nij yuvii unu' nij so' a. Nano' ndo'o nij yuvii daj qui'yaj nij yuvii, qui'yaj chi'ii nij yuvii man tuvi' nij yuvii a. Nanó nij so' cuentó ne che'é tuvi' nij so', ³⁰ ne nij a'mii nij so' che'é tuvi' nij so' a. Na'vej uxrá rá nij so' ne'en nij so' Diose a ma'. Inanj nana xcoj ruvaa a'mii nij so' ga tuvi' nij so' a. Síj sa' uxrá me nij so', rá nij so', ne che'é dan guun chij nij so', rá nij so' a. Niganj yaj a'yuj nuchruj raa nij so' daj gaa qui'yaj nij so', qui'yaj chi'ii nij so' man tuvi' nij so' a. Ne uno nij so' a'mii rej nij so' a'mii nii nij so' a'mii a ma'. ³¹ Síj ni'yon me nij so', ne a 'ó tuvi' nij so' ne nucuaj rá ni'yaj man nij so' a ma'. Ne 'ee rá nij so' tuvi' nij so' ma'. ³² Ne'en nij so' se vaa quirán' nij so' sayuun, qui'yaj Diose, tzaj ne ne acaj nij so' cuentá ni'yaj nij so' nana a'mii Diose a ma'. Maan se inanj cacun' 'yaj nij so', ne ndaa niha' rá nij so' ni'yaj nij so' man yo'ó yuvii 'yaj cacun' adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj daj
qui'yaj Diose asa' ca'ne' Diose
cacun' che'é 'o' 'o' yuvii a**

2 Me che'é taj so' se vaa orún' tuví' so' tumé cacun' ga. 'O se 'o cyaan vaa cacun' 'yaj ma'án

so' ga cacun' 'yaj tuví' so', ne sese cuta' so' cacun' xráá tuví' so', ne cuta' uún nii cacun' xráá ma'án so' adonj. ² Ya uxrá Diose me sí ca'ne' cacun' che'é cunudanj sí 'yaj danj adonj. Dan me se inanj nana ya ca'mii Diose güii ca'ne' so' cacun' che'é yuvii, ne nu' sí chi'ii ro', quirán' ndo'o nij so' sayuun, qui'yaj Diose ei. ³ Dan me se utá' so' cacun' xráá tuví' so', ne 'o cyaan vaa cacun' 'yaj ma'án so' uún a. Asa' ca'vee quinanii so' rihaan sayuun asa' ca'ne' Diose cacun' che'é cunudanj yuvii, rá so' ga. ⁴ Me che'é ne guun ya rá so' se vaa me rá Diose qui'yaj sa' Diose che'é so' ga. Ne me rá uún Diose caraa x'naa Diose che'é so' adonj. Na'vej rá Diose qui'yaj Diose sayuun man so' ma'. Ne ne'én so' ase Diose me sí 'ee rá ni'yaj man so' a. Ne me rá Diose canicaj nimán so' canocó' so' man so' adonj.

⁵ Tzaj ne veé dan me se na'vej uxrá rá so' tanáj so' chrej noco' so', ne na'vej rá so' canicaj nimán so' canocó' so' man Diose ma'. Ne vaa güii ca'ne' Diose cacun' che'é yuvii, ne ca'mii ya Diose, ne caxrii yuvaa Diose man cunudanj nij sí tumé cacun', ne dan me se caxrii yuvaa Diose man ma'án so' uún adonj. Ma'án so' qui'yaj caxrii yuvaa Diose man so' nanj á. ⁶ Dan me se ca'ne' Diose cacun' che'é 'o' 'o' yuvii, ne sese sa' qui'yaj yo'ó so', ne sa' qui'yaj Diose ga so', ne sese yo'ó so' qui'yaj cacun', ne ca'anj so' rihaan ya'an, qui'yaj Diose a. Danj gaa qui'yaj Diose adonj.

⁷ Dan me se ta'aj yuvii racu'j man tuvi' nij so', ne inanj 'yaj nij so' se

sa' che'é tuvi' nij so', che'é rej cataj Diose se vaa sa' qui'yaj nij so' a. Me rá nij so' cayáán nij so' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj, ne ya uxrá danj gaa qui'yaj Diose á. Cayáán nij so' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj, qui'yaj Diose adonj. ⁸Xcoj ruvaa ndo'o rá yo'ó ta'aj yuvii, ne ne uno nij so' nana ya ma'. Maan se tucuáán chi'ii inanj noco' nij so', ne che'é dan caxrii yuvaa Diose man nij so' a. ⁹Qui'yaj Diose sayuun man cunudanj nij síf qui'yaj se nij, ne quiran' ndo'o nij so' sayuun, qui'yaj Diose, ne asino ca'ne' Diose cacun' che'é nij síf israelitá, gaa ne guun che'e so' ca'ne' so' cacun' che'é nij yuvii yanij a.

¹⁰Tzaj ne sa' uxrá qui'yaj Diose ga nij yuvii qui'yaj se sa', ne Diose me síf cataj se vaa sa' qui'yaj nij so', ne gaa xej nimán nij so', ne se kuchu'vi' nij so', qui'yaj Diose ma'. Danj qui'yaj uún Diose che'é nij yuvii israelitá qui'yaj se sa', gaa ne danj qui'yaj uún so' che'é nij yuvii yanij a. ¹¹Veé 'o cuyaán vaa cunudanj ní' rihaan Diose, ne 'o cuyaán qui'yaj Diose che'é 'o 'o ní', ne dan me se ase vaa qui'yaj ní' gaa cayáán ní' rihaan chumij nihánj ro', danj gaa guee qui'yaj Diose ga ní' adonj.

¹²Yuvii noco' se-tucuanj Moisés me nij yuvii israelitá, ne che'é dan, sese ne 'yaj nij yuvii israelitá nu' se-tucuanj Moisés, ne qui'yaj Diose sayuun man nij so' a. Ne noco' nij yuvii yanij se-tucuanj Moisés, tzaj ne ne'en ma'an nij so' daj me rá Diose qui'yaj nij so', ne che'é dan quiran' nij so' sayuun sese se ca'vej rá nij so' qui'yaj nij so' ndaa vaa

taj Diose adonj. ¹³Ca'vee se ne'en uxrá ní' daj vaa se-tucuanj Moisés, tzaj ne sese se qui'yaj ní' ndaa vaa taj tucuáán yo', ne se cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose ma'. Tzaj ne sese qui'yaj ní' ndaa vaa taj tucuáán yo', ne ya cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose adonj. ¹⁴Nda' se ne ne'en nij yuvii yanij se-tucuanj Moisés, tzaj ne avii inanj raq ma'an nij so' qui'yaj ma'an nij so' ndaa vaa me rá Diose qui'yaj yuvii adonj. Ne'en ní' se vaa 'yaj ma'an nij so' se vaa me rá Diose qui'yaj nij so', ne xcaj ní' cuentá se vaa nicaj nij so' tucuáán me rá Diose canoco' yuvii, ¹⁵ne che'é se vaa 'yaj nij so' ro', che'é dan ne'en ní' se vaa ne'en ma'an nij so' daj me rá Diose qui'yaj yuvii, ne dan me se sese 'yaj nij so' se nij, ne ne'en ma'an nij so' se vaa na'vej Diose qui'yaj nij so' danj a. Ne nuchruij raq nij tuvi' nij so' me tucuáán sa' qui'yaj nij so', ne che'é dan ne'en ní' se vaa ya ne'en nij so' daj me rá Diose qui'yaj nij so' adonj. ¹⁶Ne danj gaa ca'ne' Diose cacun' che'é nij so' güii ca'ne' Diose cacun' che'é nimán yuvii á. Danj a'mii se-nana Jesucristó nana sa' a'mij rihaan yuvii ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ne noco' sa' nij yuvii israelitá se-tucuanj Moisés ma'

¹⁷Tzaj ne ya yuvii israelitá mé so', rá so' á. Nucuj rá so' se vaa cavii sa' so', qui'yaj se-tucuanj Moisés, ne ne'én so' Diose, rá so' á. ¹⁸Ne'én so' daj me rá Diose qui'yáá so', ne tucu'yón so' se-tucuanj Moisés, ne inanj sa' 'yáá so', rá ma'an so' á. ¹⁹Ne'en ma'an so' tiháán so' chrej

man nij yuvii aráán rihaan, rá so' á. ²⁰Ne'én so' tucu'yón so' man nij yuvii ni'yón do', man nij xnii do', rá so' á. Che'é se tucu'yón so' se-tucuañj Moisés, ne che'é dan ne'én so' nu' nana ya, rá so' á. ²¹Sese ne'én so' tucu'yón so' man yo'ó yuvii ro', me che'é na'vej rá so' tucu'yón so' man ma'an so' ga. A'mii natáj so' rihaan yuvii se vaa se qui'yaj ituu yuvii ma'. Tzaj ne ma'an so' me síi ituu, ne me che'é 'yaj ituu so' ga. ²²Se cotoj yuvii ga nica tuvi' yuvii, taj so', tzaj ne me che'é otoj so' ga nica tuvi' so' ga. Nij ndo'o vaa ya'anj acój yuvii, rá so', tzaj ne me che'é 'yaj ituu so' sa'anj nuu tacóo nij ya'anj yo' ga. ²³Sa' uxrá 'yáa so' unó so' nu' se-tucuañj Moisés, taj so', tzaj ne veé dan me se 'yaj ndo'o so' cacun' na'vej rá Diose qui'yáa so', ne che'é dan a'nga' nacoq yuvii ni'yaj nij yuvii Diose, 'yáa so' adonj. ²⁴O se aj qui'yaj soj ndaa vaa taj nana no rihaan danj Diose adonj. Nanj taj danj Diose, ne: “Ma'an soj sij israelitá 'yaj a'mii yuvii yaníj nana nij che'é Diose á”. Nihánj me nana ca'mii Diose che'é ma'an soj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa me rá Diose canoco' nimán yuvii man Diose a

²⁵Cuta' nii ta'nga' man nee mán so' asanj. Cunaj vaa yo', sese ya unó so' nana ca'mii Diose, tzaj ne sese ne unó so' se-nana Diose, ne taj se gún' man ta'nga' yo' ma'. ²⁶Ne xa' síi yaníj, tzaj ne sese 'yaj so' se vaa me rá Diose qui'yaj yuvii, ne ase vaa síi taj ta'nga' man ro', danj vaa guee so' rihaan Diose adonj.

²⁷Dan me se ne'én so' sij israelitá nu' se-tucuañj Moisés, ne cuta' nii ta'nga' mán so', tzaj ne sese se cunó so' rihaan Diose, ne cuta' nii cacun' xráa so', cataj nii se vaa sa' doj 'yaj síi yaníj ase 'yáa so' á. Nda' se taj ta'nga' táa man síi yaníj, tzaj ne 'yaj so' ndaa vaa me rá Diose qui'yaj so' a, cataj nii a.

²⁸Tzaj ne ca'vee se qui'yaj yo'o so' nu' se-tucuañj nij yuvii israelitá, tzaj ne nuveé sij israelitá ve'é noco' man Diose me so', qui'yaj tucuáan yo', ni'yaj Diose ma'. Ca'vee se cuta' nii ta'nga' nee man yo'o so', tzaj ne se ca'vee guun so' síi sa' uno rihaan Diose, qui'yaj ta'nga' yo' ma'. ²⁹Ca'vee se nu' nana no rihaan yanj noco' yo'o so', tzaj ne nuveé sij israelitá ve'é noco' man Diose me so', qui'yaj yanj yo', ni'yaj Diose ma'. Tzaj ne me ma'an síi noco' ya man Diose ne nahuun sa' nimán, ne ase vaa yo'o yuvii israelitá ro', danj gaa so' rihaan Diose, ne ca'vee se ca'mii yuvii nana chi'ii che'é so', tzaj ne ne rihuun rá so' ma'. 'O se ma'an Diose cataj se vaa sa' uxrá qui'yaj so' adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sa' uxrá qui'yaj Diose che'é nij yuvii israelitá a

3 A me se ca'vee doj qui'yaj canaán ní' sij israelitá, rá so' ga. Ne a me rasuun quirí' ní' qui'yaj yan ata' ní' ta'nga' ga. ²O se vaa se uun ya ní' sij israelitá ei. Dan me se asino cataj xna'anj Diose nu' se-nana Diose rihaan xii ní' gaa naá, ne nucuaj rá Diose man ní' se vaa cutumé sa' ní' se-nana so', ne se quini'yón ní' man yo', rá Diose a.

3-4 Ta'aj tui' ní' ne cuchuman rá ni'yaj se-nana Diose ma'. Tzaj ne taj se 'yaj ma'. A 'ó güii se quini'yón Diose nana ca'mii so' rihaan ní' sij israelitá ma'. Nucuj rá ní' man so' se vaa qui'yaj so' cunudanj se vaa cata' tu'va so', ne dan me se ca'vee se nana ne a'mii nu' yuvii, tzaj ne ya vaa cunudanj nana ca'mii Diose adonj. Danj Diose taj se vaa sese cunq yuvii nana a'mii Diose, ne xcaj yuvii cuentá se vaa ya a'mii so', ne sese nana' nij yuvii cacun' xráa Diose, ne a 'ó cacun' se nari' yuvii xráa Diose ma'. Danj a'mii danj Diose che'é ma'an Diose nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sa' uxrá 'yaj Diose axrj yuvaa Diose man yuvii tumé cacun' a

⁵Vaa ta'aj nij yuvii cataj: “Me che'é yuvaa Diose man ní' gaa 'yaj ní' cacun' ga. Nese tananj sa' 'yaj ní', gaa ne ca'vee xcaj nii cuentá, gaa ne quene'en nii se vaa ní' ro', me sí' chi'ii ne orún' raa Diose ro', me sí' sa', cataj nii a”. Danj cataj ta'aj nij yuvii, ⁶tzaj ne ne chihan' uxrá tu'va nij so' danj a ma'. 'O se sa' uxrá vaa 'yaj Diose axrj yuvaa Diose man yuvii tumé cacun', ne dan me se no xcúún Diose ca'ne' Diose cacun' che'é cunudanj yuvii, ne che'é dan no xcúún so' qui'yaj so' sayuun man yuvii qui'yaj cacun' adonj. ⁷Ne vaa ta'aj nij yuvii cataj uún a: “Sese a'mii ne 'unj, ne sa' 'yáj, gaa ne doj xcaj nii cuentá se vaa Diose me sí' a'mii nana ya a. Sa' uxrá vaa Diose, cataj nii a. Yuvii ro', me sí' a'mii ne, ne orún' Diose me sí' a'mii nana ya, cataj nii a.

Che'é dan me taj che'é cutá' Diose cacun' xráj ma'”. Danj a'mii uún ta'aj nij yuvii, ⁸ne taj uún nij so', ne: “Sa' doj qui'yaj ndo'o ní' cacun', gaa ne cavi sa' Diose doj, qui'yaj ní' á”, taj uún nij yuvii a. Ne a'mii nij so' nana nij che'é núj, ne taj nij so' se vaa 'o cuyaan vaa nana a'mii núj ga nana a'mii nij so', taj nij so', a'mii ne nij so' a. Ve'é uxrá qui'yaj Diose, sese qui'yaj Diose sayuun man nij sí' ne yo' nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cunudanj yuvii tumé cacun' a

⁹Me nana ca'mii ní' che'é ní' sij israelitá ga. Sa' doj vaa ní' rihaan nij yuvii yanj na'. Taj ma'. Maan se aj cataj 'unj se vaa 'o cuyaan vaa se quij qui'yaj ní' sij israelitá ga se quij qui'yaj nij yuvii yanj, ne cunudanj ní' tumé cacun' a. ¹⁰Ase vaa nana taj 'unj ro', danj vaa nana no rihaan danj Diose a. Taj yo': “Taj yan vaj a yo'ó yuvii sa' ma'. ¹¹A 'ó yuvii ne ne'en daj vaa Diose ma'. A 'ó yuvii ne tucu'yón daj vaa Diose ma'. ¹²Tanáj cunudanj yuvii se-tucuanj Diose, ne taj se gún' man nij yuvii a ma'. A 'ó yuvii ne 'yaj se sa' ma'. ¹³Ase vaa ri'yuj nee man xngá naj rihaan santó ro', danj vaa ri'yuj nana a'mii nij sí' tumé cacun' yo' adonj. 'O se nana tiha' yu'unj a'mii nij so', ne dan me se ase vaa na xnaj man tu'va xcuáa ro', danj vaa nana tu'va nij so', ne 'yaj chi'ii nij so' man nimán yuvii adonj. ¹⁴Dan me se inanj a'mii chree nij so' che'é tui' nij so' a. ¹⁵Chéé ndaa unánj nij so' ga tacóo nij so', che'é rej ticavi' nij so' tui' nij so' a. ¹⁶Doj a rá' vaj nij so' 'yaj nij so' sayuun a.

17 Doj a rá vaj nij so', ne unu' nij so' ga tuvi' nij so' a. Ne a 'ó tucuáán sa' ne ne'en nij so' nīcaj nij so' ma'.

18 Ne chu'vi' nij so' qui'yaj Diose sayuun man nij so' ma'". Danj vaa taj danj Diose che'é cunudanj yuvii nanj adonj.

19 Dan me se yuvii noco' se-tucuanj Moisés me ní' sij israelitá, ne dan me se ne'en ní' se vaa nu' naná yo' naná no rihaan danj Diose ro', taj xna'anj rihaan ní' daj vaa ma'an ní' a. Ndaa síj, gaa ne guun na'aj ní' ga yo'ó nij yuvii man rihaan chumii nihánj, ne quene'en cunudanj ní' se vaa vaa che'é qui'yaj Diose sayuun man ní' nanj adonj. 20 'O se taj a yo'ó yuvii ne quisij qui'yaj nu' ndaa vaa taj se-tucuanj Moisés, ne che'é dan taj se 'yá' cunuu sa' a doj yuvii rihaan Diose qui'yaj tucuáán yo' a ma'. Maan se nari' yuvii se-tucuanj Moisés, ne xcaj yuvii cuentá se vaa ya ya sij tumé cacun' me ma'an nij yuvii rihaan Diose ei.

Naná nihánj taj xna'anj se vaa cunudanj yuvii cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó ro', cunuu sa' nij so' rihaan Diose a

21 Ne yaj me se tihaan Diose rihaan yuvii daj qui'yaj so' ne tinavij so' cacun' che'é yuvii a. Dan me se se cunuu sa' yuvii qui'yaj inanj naná ca'mii Diose rihaan síf cu'naj Moisés ma'. 'O se cataj danj Diose cataj nij síf nata' se-naná Diose gaa naá cataj se vaa 22 cuchuman rá yuvii ni'yaj yuvii Jesucristó, gaa ne tinavij Diose cacun' che'é nij yuvii, ne cunuu sa' nij yuvii rihaan Diose a. Taj

a 'ó yuvii ino vaa rihaan Diose ma'. 23 'O se cunudanj yuvii tumé cacun' nanj adonj. Ne quisij uxrá nij yuvii cunuu sa' inanj nij yuvii ndaa vaa Diose a ma'. 24 'O se maan che'é rej cunuu 'ee rá Diose man cunudanj yuvii ne qui'yaj ma'an Diose se luj che'é nij yuvii me ca'vee tinavij Diose cacun' che'é nij yuvii adonj.

Dan me se ca'née Diose man Jesucristó rihaan chumii, che'é rej ca'nee so' cacun' xráá nij síf amán rá ni'yaj man so', 25 ne dan me se ca'née Diose man Jesucristó nayon Jesucristó rihaan yuvii tumé cacun', ne cuchuman rá nij síf tumé cacun' se vaa cavi' Jesucristó che'é nij so', ne quinanii nij so' rihaan sayuun nanj adonj. Dan me se ne'en ní' se vaa tinavij Diose cacun' che'é yuvii, ne xcaj ní' cuentá se vaa vaa nīca rá Diose gaa tinavij Diose cacun' che'é nij yuvii cane gaa naá a. Yuvii cane gaa naá ro', ne quiran' nij so' sayuun che'é cacun' tumé nij so' ma'. 26 Maan se caráj x'naa Diose, ne na'vij Diose ndaa se cavi' Jesucristó, gaa ne quinavij cacun' che'é nij síf cane gaa naá síf amán rá ni'yaj man Diose a. Ne xcaj uún ní' cuentá se vaa vaa nīca rá Diose gaa a'ne' so' cacun' che'é yuvii yanj rihaan chumii cuano a. Dan me se nīca vaa rá Diose, ne uun nucuaj Diose tinavij so' cacun' tumé cunudanj ní' sij amán rá ni'yaj man Jesucristó, gaa ne guun ní' síf sa' rihaan Diose adonj.

27 Se-tucuanj Moisés me se taj se 'yaj tucuáán yo' che'é cacun' tumé yuvii ma'. Dan me se nuveé che'e suun sa' qui'yaj suun ní' me navij cacun' xráá ní' ma'. Maan se che'é

se amán rá ní' ne'en ní' Jesucristó, che'é dan navij cacun' tumé ní' adonj. Che'é dan se guun cataj ní' maan che'é se cuno ní' nu' nana cataj xna'anj Diose rihaan Moisés, che'é dan guun ní' sí' sa' ma'. Se ca'mii ní' danj ma'. Maan se inanj che'é Jesucristó me quinanii ní' rihaan sayuun nanj adonj. ²⁸Dan me se cuchuman rá yuvij ni'yaj yuvij man Jesucristó, ne quinavij cacun' xráa yuvij yo' a. Taj se 'yaj ase ca'vee daj a se luj qui'yaj nij yuvij ma'. Maan se inanj che'é Jesucristó navij cacun' xráa yuvij nanj adonj. Dan me nana guun ya rá ní' cuno ní' adonj. ²⁹Ne nuveé se-Diose inanj ní' sij israelitá me Diose ma'. 'O se se-Diose taran' nij yuvij man rihaan chumij me Diose nanj adonj. ³⁰Orún' Diose nicun', ne sese cuchuman rá nij yuvij israelitá ni'yaj nij yuvij Diose, ne cataj Diose se vaa sa' qui'yaj nij so', ne sese cuchuman rá yuvij yanij ni'yaj nij so' Diose, ne cataj uún Diose se vaa sa' qui'yaj nij so' uún nanj adonj. ³¹Dan me se aj cataj núj se vaa taj se gún' man nana cataj xna'anj Diose gaa naá, rá soj na'. Daj chihaa mij se guun danj rá soj ma'. Vaa se gún' man yo' ei. Vaa che'é ndo'o cuchruj Moisés tucuaán ca'mii Diose che'é ní' ei. Inanj danj a'mii núj nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj daj qui'yaj sí' cu'naj Abraham, ne cunuu sa' so' rihaan Diose a

4 Sí' cu'naj Abraham me se xii ní' sij israelitá me so' gaa naá, ne ne'en ní' se vaa nuveé che'e se vaa qui'yaj ma'an so' me cavii

sa' so' ma'. ²O se ne nó xcúun Abraham cataj Abraham se vaa maan che'é se sa' qui'yaj so', che'é dan guun niha' rá Diose ni'yaj Diose man so' ma'. Taj che'é ca'mii so' danj ma'. Ne'en Diose se vaa ne ya vaa nana yo' ma'. ³Maan se ma'an danj Diose taj: “Cuchumán rá sí' cu'naj Abraham ni'yaj so' Diose, ne che'é dan cataj Diose se vaa sij sa' me Abraham a. Danj ca'mii Diose che'é so' a”. Inanj danj a'mii danj Diose nanj adonj.

⁴Dan me se sese yo'o mozó 'yaj suun rihaan 'o ru'vee, ne naru'vee ru'vee rihaan mozó yo', ne nó xcúun mozó yo' qui'yaj canaán so' tu'vee so' a. ⁵Tzaj ne ino qui'yaj Diose ga Abraham, ne dan me se ne qui'yaj suun Abraham rihaan Diose ma'. Ne nó xcúun Diose naru'vee Diose rihaan Abraham ma'. Maan che'é se xcay Abraham cuentá se vaa ca'vee tinavij Diose cacun' tumé yuvij ro', che'é dan cuchumán rá Abraham ni'yaj so' Diose, ne che'é dan cataj Diose se vaa sij sa' me so', ne danj qui'yaj uun Diose se luj che'é so' nanj adonj.

⁶O cuyaan vaa nana a'mij nihánj ga nana ca'mii sí' cu'naj David gaa naá gaa cataj xna'anj David se vaa niha' rá yuvij tinavij ma'an Diose cacun' xráa, yuvij ne nó xcúun qui'yaj suun rihaan Diose a. Cataj sí' cu'naj David a: ⁷“Cavii sa' sí' x'néj cacun' xráa qui'yaj Diose á. Nu' se nij qui'yaj so' ro', navij cuano á. ⁸Cavii sa' so', ne ne'en so' se vaa a doj cacun' se cuta' uún Diose xráa so' daj chihaa mij ma'”.

⁹Ne orún' nij yuvij israelitá yuvij ata' ta'nga' man me avii sa' rihaan

Diose, rá soj na'. Ndaa nij yuvii yaníj yuvii nuvi' ta'nga' ata' man avii sa' uún rihaan Diöse, rá soj xa'. Cunudanj yuvii me ca'vee cavii sa' rihaan Diöse ei. 'O se aj ne'en ní' se vaa taj danj Diöse: “Cuchumán rá síf cu'naj Abraham ni'yaj so' Diöse, ne che'é dan cataj Diöse se vaa sij sa' me so' a”. Danj taj danj Diöse a.

¹⁰Dan me se cataj Diöse se vaa navij cacun' tumé síf cu'naj Abraham yo', che'é se cuchumán rá so' ni'yaj so' Diöse, ne daj sij me Abraham gaa ca'mii Diöse danj, rá soj ga. Sij cata' ta'nga' man me so', rá soj na'. Taj ma'. 'O se danj ca'mii Diöse gaa ataa cata' ta'nga' man so' nanj adonj. ¹¹Cachén xca'anj yo' ca'mii Diöse danj che'é so', gaa ne cuta' ma'an so' ta'nga' man so', ne tihaan so' rihaan nij yuvii man rihaan chumii se vaa aj tinavij ya Diöse cacun' xráa so', ne dan me se guun so' xii cunudanj nij yuvii nuu sa' rihaan Diöse yuvii ne ata' ta'nga' man, ne ase vaa qui'yaj síf cu'naj Abraham ro', danj 'yaj uún nij so' a. Dan me se cuchumán rá síf cu'naj Abraham ni'yaj so' Diöse gaa ataa cata' ta'nga' man so', ne danj 'yaj uún nij síf yaníj a. ¹²Ne xii nij yuvii ata' ta'nga' man me uún so', sese ya noco' nij so' tucuáan noco' ma'an so', ne dan me se cuchumán rá nij so' ni'yaj nij so' Diöse, ne tuvi' síf cu'naj Abraham guun nij so' a. Dan me se xii ní' me síf cu'naj Abraham, sese qui'yaj ní' ndaa vaa qui'yaj so' adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se
vaa cuchumán rá síf cu'naj
Abraham cuno so' nana ca'mii
Diose rihaan so' a**

¹³Dan me se ne'en ní' se vaa cata' tu'va Diöse rihaan síf cu'naj

Abraham se vaa vaa güii, ne nıcaj yu'unj ma'an Abraham do', nıcaj yu'unj nij ta'nı́ ta'nıj si'no Abraham do', man cunudanj chumii, ne dan me se ya ya guun yo' to'óo nij so', cataj Diöse rihaan síf cu'naj Abraham, ne nuveé che'e se canoco' Abraham nu' se-tucuanj Moisés me ca'mii Diöse danj rihaan Abraham ma'. 'O se aj cuchumán rá so' cuno so' nana ca'mii Diöse rihaan so', ne che'é dan cunuu sa' so' rihaan Diöse, ne che'é dan me cataj xna'anj Diöse rihaan so' se vaa ya ya nıcaj yu'unj so' man cunudanj chumii yo' adonj. ¹⁴'O se sese inanj nij síf guun nucuaj qui'yaj nu' se-tucuanj Moisés me nij síf nıcaj yu'unj chumii, ne taj che'é cuchumán rá ní' nana cata' tu'va Diöse rihaan Abraham a ma'. ¹⁵'O se xa' se-tucuanj Moisés, tzaj ne taj a yo'ó síf uun nucuaj qui'yaj nu' tucuáan yo', ne che'é dan axrıj yuvaa uun Diöse rihaan yuvii, 'yaj tucuáan yo' adonj. (Tzaj ne sese nuvi' tucuáan vaa danj noco' yuvii, ne taj cacun' tumé nij yuvii che'é tucuáan yo' ma'.)

¹⁶Che'é dan cunudanj ní' sij amán rá ni'yaj man Diöse ro', me nij síf nıcaj yu'unj man chumii, ne veé dan me se luj qui'yaj Diöse che'é ní' me yo', gaa ne ca'vee quisij ya nu' nana cata' tu'va Diöse che'é taran' ní' a. Dan me se nuveé inanj nij síf guun nucuaj qui'yaj nu' se-tucuanj Moisés me nij síf cavii sa' danj ma'. Tananj cavii sa' taran' ní' sij amán rá ni'yaj man Diöse, ndaa vaa qui'yaj Abraham adonj. 'O se xii taran' ní' me so' adonj. ¹⁷'O se danj Diöse taj se vaa cune' Diöse man so'

guun so' xii yuvii man que'ee ndo'o chuman' a. Danj taj danj Diose che'é so', ne dan me se xii ní' me so' rihaan Diose á. 'O se cuchumán rá so' ni'yaj so' Diose, ne Diose ro', me síi 'yaj nuu i'na' uún nij síi cavi', ne Diose me síi a'mii che'é rasuun ataa curuvi' rihaan chumii nihánj, ne taj so' se vaa aj nicun' nij rasuun nanj adonj.

¹⁸Ne nucuaj rá síi cu'naj Abraham man Diose se vaa gaa ta'níi so', qui'yaj Diose, tzaj ne ne quene'en so' daj me qui'yaj Diose ne gaa ta'níi so' ma'. Maan se cuchumán rá so' cuno so' nana ca'mii Diose rihaan so', gaa ne guun so' xii yuvii man que'ee ndo'o chuman' adonj. 'O se aj cataj Diose rihaan so' se vaa gaa ndo'o ta'níi ta'nij si'no so', ne veé danj qui'yaj guee Diose ga so' adonj. ¹⁹Dan me se quisij so' 'o cientó yo', ne taj vaj ta'níi so', tzaj ne ne quirí' rá so' che'é rej chii nga me so' ne chana ituun me nica so' chana cu'naj Sara ma'. 'O se yo'o cuchumán rá so' ne'en so' Diose nanj adonj. ²⁰Ne ca'vej rá so' cataj so' se vaa se ca'vee qui'yaj Diose ndaa vaa cataj Diose rihaan so' ma'. Tananj cuchumán ndo'o doj rá so' ni'yaj so' Diose, gaa ne nari' nucuaj doj man so' a. Cataj so' se vaa sa' uxrá vaa Diose, ²¹ne guun ya rá so' se vaa guun nucuaj Diose qui'yaj Diose cunudanj se vaa cataj Diose a.

²²Che'é dan me cataj Diose: “Sij sa' me Abraham a”. Danj ca'mii Diose che'é so', ²³tzaj ne nuveé che'e orún' síi cu'naj Abraham a'mii nana yo' nana no rihaan danj Diose ma'. ²⁴'O se che'é ma'an ní' no nana yo' rihaan danj Diose uún, che'é rej sij

amán rá ni'yaj man Diose me ní' uún, ne dan me se aj cataj Diose se vaa sij sa' me ma'an ní' uún adonj. Veé dan me se amán rá ní' se vaa cunuu i'na' uún Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' qui'yaj Diose á. ²⁵Dan me se ca'vej rá Diose cavi' Jesucristó che'é cacun' qui'yaj ní', ne cunuu i'na' uún so', qui'yaj Diose, che'é yan me rá Diose cunuu sa' ní' rihaan ma'an Diose adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cavií sa' uxrá ní' che'é se cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose a

5 Dan me se amán rá ní' quene'en ní' Diose, ne che'é dan navij cacun' tumé ní', ne cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose, ne che'é dan me ne chu'vi' ní' yaj, ne vaa dínj nimán ní' che'é Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' adonj. Ne yuvaa Diose man ní' ma'. ²Dan me se amán rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, ne che'é dan cavii sa' uxrá ní', qui'yaj Diose, ne yaj ro', vaa che'é guun niha' ndo'o rá ní' cataj xna'anj ní' rihaan yo'ó yuvii se vaa vaa güii ca'anj ní' cayáan ní' rej sa' ndo'o rej yanj ma'an Diose adonj. ³Ne vaa che'é guun niha' rá ní' che'é sayuun ran' ní', ne dan me se ne'en ní' se vaa che'é sayuun ran' ní' me se nari' nucuaj doj nimán ní', ⁴ne che'é dan uun niha' rá Diose ni'yaj Diose man ní', ne che'é dan uun ya rá ní' se vaa vaa güii cayáan ní' ga so' a. ⁵Che'é dan se guun na'aj ní' ma'. 'O se rqué Diose Nimán Diose man ní', ne Nimán Diose taj xna'anj rihaan ní' se vaa 'ee rá Diose man ní' adonj.

⁶'O se Jesucristó me se gaa ne guun nucuaj ma'an ní' sij man

rihaan chumiġ nihánj qui'yaj sa'
 ní' do', gaa nuveé sij noco' man
 Diose me ní' do', ne cavi' Jesucristó
 che'é ma'an ní', gaa güii cachrón
 ma'an Diose cavi' so' ei. ⁷Dan me
 se taj vaj yuviġ ca'vej rá nayón
 rihaan tuvi' cavi' ma'. Ca'vee se
 síí ne tumé cacun' me tuvi' yuviġ,
 tzaj ne se ca'vej rá yuviġ cavi' yuviġ
 che'é so' ma'. Ca'vee se ndaa síí sa'
 uxrá nimán me tuvi' yuviġ, tzaj ne
 doj yuviġ quisij rá cavi' che'é tuvi'
 nanj adonj. ⁸Tzaj ne ino vaa Diose
 ga yuviġ ei. Dan me se nda' se tumé
 ní' cacun', tzaj ne cavi' Jesucristó
 che'é ní', ne nayón so' rihaan ní',
 qui'yaj Diose, ne veé dan me se
 tihaan Diose rihaan ní' se vaa 'ee
 ndo'o rá Diose man ní' adonj.

⁹Dan me se aj cunuu sa' ní'
 rihaan Diose cuang, che'é se cavi'
 Jesucristó, ne che'é dan ne'en ní'
 se vaa a 'ó güii se caxrġ yuvaa
 Diose man ní' che'é cacun' tumé
 ní' ma'. 'O se tinanii Jesucristó
 man ní' rihaan sayuun qui'yaj Diose
 man ní' a. ¹⁰Dan me se asino yaan
 yuvaa Diose man cunudanġ yuviġ
 che'é cacun' tumé nij yuviġ, tzaj ne
 ca'née Diose ta'níí Diose cavi' so'
 che'é yuviġ, ne guun tuvi' ní' ga
 Diose, qui'yaj so' a. Ne cunuu i'na'
 uún Jesucristó, ne che'é dan ne'en
 ní' se vaa ya quinaniġ ní' rihaan
 sayuun asa' ca'ne' Diose cacun'
 che'é cunudanġ yuviġ man rihaan
 chumiġ nihánj ei. ¹¹Ne uun niha'
 rá ní' cataj xna'anġ ní' rihaan tuvi'
 ní' che'é se vaa qui'yaj Diose che'é
 ní', ne danġ 'yaj ní' che'é Jesucristó
 sij 'nij ra'a man ní' ei. 'O se so'
 me síí qui'yaj guun tuvi' ní' ga
 Diose adonj.

**Nana nihánj taj xna'anġ se
 vaa qui'yaj canaan Jesucristó
 rihaan cacun' xna'anġ
 rihaan chumiġ nihánj a**

¹²Dan me se orún' snó'o cu'naj
 Adán me síí guun yaan qui'yaj
 cacun' asino yaan, ne dan me se
 xii cunudanġ nij yuviġ man rihaan
 chumiġ me so', ne qui'yaj so' cacun',
 ne tanáj so' cacun' rihaan cunudanġ
 nij yuviġ man rihaan chumiġ, ne
 che'é dan ase vaa tumé Adán cacun'
 ro', danġ vaa tumé cunudanġ nij
 yuviġ cacun' rihaan Diose a. 'O se
 che'é cacun' qui'yaj Adán me se
 ya guun che'e yuviġ qui'yaj yuviġ
 cacun', gaa ne guun che'e nij yuviġ
 cavi' nimán nij yuviġ, ne che'é dan
 nu' 'na' avi' nimán cunudanġ nij
 yuviġ man rihaan chumiġ nihánj
 cuano adonj. ¹³Dan me se asij
 ataa ca'miġ Diose tucuáan cuchruj
 Moisés ro', asij danġ me qui'yaj yuviġ
 cacun', tzaj ne taj vaj se-tucuanġ
 Moisés cunō nij yuviġ ma'. Che'é
 dan ne qui'yaj nij yuviġ cacun'
 rihaan se-tucuanġ Moisés ma'. ¹⁴'O
 se cavi' nimán síí cu'naj Adán
 cavi' nimán cunudanġ tuvi' so' cavi'
 nimán, ne ndaa yuviġ ne qui'yaj
 cacun' ndaa vaa qui'yaj síí cu'naj
 Adán ro', ndaa nimán nij so' cavi'
 gaa ataa quinaj se-tucuanġ Moisés
 ne gaa cuchruj Diose se-tucuanġ
 Moisés uún a.

Dan me se ase vaa quiran'
 cunudanġ nij yuviġ man rihaan
 chumiġ sayuun, qui'yaj orún' síí
 cu'naj Adán ro', danġ vaa cavii
 sa' que'ee nij yuviġ man rihaan
 chumiġ, qui'yaj orún' Jesucristó
 uún a. ¹⁵Dan me se ne'en ní' se vaa

orún' sí cu'naj Adán qui'yaj cacun' rihaan Diose, ne quisíj cacun' yo' tiri' yo' man nimán cunudanj nij yuvií man rihaan chumií cuano, ne che'é dan nu' 'na' avi' nimán nij yuvií nanj adonj. Tzaj ne doj a nucuaj Diose rihaan Adán ei. Che'é dan guun ya rá ní' se vaa doj a guun nucuaj Diose racuíj Diose man me ma'an yuvií, ne doj a ca'vee cavií sa' nij yuvií che'é se luj qui'yaj Jesucristó che'é nij so' nanj adonj.

¹⁶Dan me se gaa qui'yaj orún' sí cu'naj Adán cacun', ne quitáa cacun' xráa nij yuvií, tzaj ne ino uxrá vaa se luj qui'yaj Jesucristó che'é ní', ne dan me se gaa quisíj qui'yaj ndo'o ní' cacun' ne cavi' so' che'é ní', ne dan me se güéj cacun' xráa ní', qui'yaj so' adonj. ¹⁷O se ne'en ní' se vaa gaa qui'yaj orún' sí cu'naj Adán cacun' yo', ne quiran' cunudanj nij yuvií man rihaan chumií sayuun se vaa nu' 'na' avi' nimán cunudanj nij yuvií a. Che'é dan ní' sij cunuú sa' rihaan Diose che'é se luj qui'yaj orún' Jesucristó che'é ní' me se doj a ne'en ní' se vaa gaa i'na' nimán ní' ne guun chij ní' rihaan chumií nihánj che'é so' adonj.

¹⁸Dan me se che'é orún' cacun' qui'yaj Adán me táa cacun' xráa cunudanj nij yuvií man rihaan chumií, tzaj ne orún' suun sa' ndo'o qui'yaj suun Jesucristó, ne che'é dan ca'vee güéj cacun' xráa cunudanj nij yuvií, qui'yaj so', ne ca'vee yo'o gaa i'na' nimán nij yuvií a. ¹⁹Dan me se sí cu'naj Adán ro', orún' so' ne ca'vej rá cuno rihaan Diose, ne che'é dan que'ee ndo'o yuvií tumé cacun', tzaj ne

cuno orún' sí cu'naj Jesucristó rihaan Diose, ne che'é dan cunuú sa' que'ee yuvií rihaan Diose adonj.

²⁰Dan me se cataj xna'anj Diose daj gaa se-tucuaj Moisés rihaan Moisés gaa naá, tzaj ne quene'en Diose se vaa sí se cuno rihaan Diose me yuvií ne tananj guun que'ee doj cacun' qui'yaj yuvií che'é se-tucuaj Moisés a. Dan me se quisíj cataj xna'anj Diose daj gaa se-tucuaj Moisés rihaan so', gaa ne doj a guun rá yuvií qui'yaj yuvií se chi'ii á. Tzaj ne gaa xna'anj doj cacun' tumé yuvií, ne Diose me sí quirii nimán qui'yaj doj se luj che'é nij yuvií, ne dan me se tinavij Diose cacun' tumé nij yuvií, gaa ne qui'yaj canaán se luj yo' rihaan cacun' yo' a. ²¹Dan me se asino guun chij ndo'o cacun' rihaan nimán yuvií, gaa ne guun che'e yuvií cavi' nimán yuvií che'é cacun', ne quiran' nij yuvií sayuun nu' cavií nu' ca'anj a. Tzaj ne qui'yaj ndo'o Diose se luj che'é nij yuvií, che'é rej qui'yaj canaán se luj yo' rihaan cacun', ne guun chij ndo'o se luj yo' rihaan nimán nij yuvií, ne che'é dan nuu sa' nimán nij yuvií rihaan Diose, ne cayáan nij yuvií ga Diose nu' cavií nu' ca'anj a. Danj qui'yaj Diose che'é ní' gaa cavi' Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' rihaan rcutze adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ní' sij amán rá ni'yaj man Jesucristó me se se ca'vee canoco' ní' chrej chi'ii yaj ma'

6 Daj qui'yaj ní', rá soj ga. 'O qui'yaj ní' cacun', ne qui'yaj Diose doj se luj che'é ní', rá soj na'.

²Taj ma'. Se guun qui'yaj ní' danj ma'. 'O se aj tanáj ní' chrej chi'ii á. Asa' ca'vee canoco' uún ní' chrej chi'ii, rá soj ga. ³'O se aj ne'en ya soj se vaa gaa cata' ne ní' che'é Jesucristó, ne ase vaa cavi' so' rihaan chumii nihánj ro', danj cavi' ní' rihaan tucuáán chi'ii, ne se ca'vee canoco' ní' tucuáán chi'ii cuano a ma'. ⁴Dan me se ase vaa quiran' Jesucristó gaa cachin' nii man so' rque yo'óo ro', danj quiran' ní' gaa cata' ne ní', ne dan me se gaa cachin' nii man so' rque yo'óo, ne va'nuj güii ne cachee so' rihaan yo'óo ma'. Ne ase vaa ne cachee so' rihaan yo'óo ro', danj gaa ní' cuano che'é se cata' ne ní', ne se cachéé ní' chrej chi'ii cuano ma'. Gaa ne ase vaa cunuu i'na' uún Jesucristó gaa cavi' so', qui'yaj Diose ro', danj gaa cunuu naca nimán ní', ne ve'é uxrá qui'yaj ní' cayáán ní' ga tuvi' ní', qui'yaj Diose ei. 'O se síi sa' nucuj me Diose ei. ⁵Dan me se sese ya ya tanáj ní' chrej chi'ii che'é so' ro', ne ya ya cunuu sa' nimán ní' che'é so' adonj.

⁶Ne'en ní' se vaa vaa chi'ii nimán ní' gaa ataa cavi' Jesucristó che'é ní', tzaj ne cavi' so' rihaan rcutze che'é ní', ne veé dan me se navij se chi'ii man nimán ní', qui'yaj so' gaa cavi' so', ne taj che'é qui'yaj ní' se chi'ii ne guun ní' se-mozó cacun' yaj a ma'. ⁷'O se ase vaa na'vee qui'yaj xangá cacun' ro', danj vaa ní', ne se ca'vee canoco' ní' chrej chi'ii yaj a ma'. ⁸Dan me se cavi' Jesucristó, ne canoco' ní' man so', ne dan me se cavi' se chi'ii man nimán ní' ei. Ne cunuu i'na' uún so', ne che'é dan amán rá ní' se vaa

ca'vee cayáán sa' nimán ní' ga so' nanj adonj. ⁹Dan me se ne'en ní' se vaa cunuu i'na' uún Jesucristó, ne daj chihaa mǐj se ca'vee cavi' uún so' a man adonj. ¹⁰'O se síi cavi' ro', daj chihaa mǐj se ca'vee qui'yaj so' cacun', ne síi cunuu i'na' uún me se che'é orún' Diose ne so' ei. ¹¹Ne che'é dan cataj ma'an soj se vaa aj cavi' se chi'ii man nimán nij soj, ne se qui'yaj uún nij soj cacun' a ma'. 'O se canoco' nij soj man Jesucristó, ne daj se 'yaj guee so', yanj so' che'é rej qui'yaj suun so' rihaan Diose ro', danj qui'yaj ní' uún a.

¹²⁻¹³Che'é dan se ca'vej rá soj guun chij cacun' rihaan nee man soj ma'. Ne'en soj se vaa vaa güii cavi' nee man soj, ne che'é dan se guun ca'vej rá soj qui'yaj nee man soj náá guun se nij ma'. Dan me se ase vaa síi cavi' vaa soj gaa rque, tzaj ne racuíj Diose man soj, ne che'é dan ase vaa síi cunuu i'na' uún vaa soj, ne che'é dan nu' nee man soj qui'yaj suun che'é Diose, qui'yaj soj, ne inanj suun sa' qui'yaj suun soj che'é Diose á. ¹⁴Se guun chij cacun' rihaan soj yaj a ma'. 'O se ne'en soj se vaa se cuta' Diose cacun' xráá soj sese se canoco' soj nu' se-tucuanj Moisés ma'. Tzaj ne me rá Diose qui'yaj Diose se luj che'é soj, ne quinavij cacun' tumé soj, ne cavi' sa' soj, qui'yaj ma'an Diose, ne che'é dan taj che'é guun chij cacun' rihaan soj a man adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa qui'yaj suun ní' rihaan inanj Diose a

¹⁵Ta'aj yuvii cataj: “ Sese danj vaa, ne sese se cuta' Diose cacun' xráá ní' che'é se-tucuanj Moisés, ne

sese qui'yaj Diose se luj che'é ní', ne ca'vee qui'yaj ndo'o ní' cacun' nanj á". Danj cataj ta'aj yuvi, tzaj ne quij ndo'o vaa nana yo' nana tu'va nij yuvi ei. ¹⁶Ne acaj soj cuentá se vaa sese chrej chi'ii canoco' soj, ne guun soj se-mozó cacun' a. Danj inanj guun chij cacun' rihaan soj, ne inanj uun cacun' qui'yaj soj, qui'yaj cacun', gaa ne quirí' nimán soj, qui'yaj cacun' tumé soj a. Tzaj ne sese cunō soj rihaan Diose, ne cunuū soj rihaan Diose, ne cunuū sa' nimán soj rihaan Diose nanj ei. ¹⁷Gaa rque me se se-mozó cacun' me soj, tzaj ne guun rá ma'an soj cunō soj nana tucu'yón nuj rihaan soj che'é Diose, ne che'é dan nagó' 'unj graciá rihaan Diose adonj. ¹⁸Dan me se quinanii soj rihaan cacun', ne inanj se sa' uun rá Diose 'yaj soj a. ¹⁹(Dan me se nana nica achrón 'unj rihaan yanj nihánj nayaa soj a. Ne'én 'unj se vaa se guun nucuaj soj cunō soj nana nachran' ma'.) Dan me se gaa rque me se ca'vej rá soj qui'yaj nee man soj se chi'ii, ne qui'yaj soj inanj cacun' rihaan Diose, gaa ne guun niha' rá soj qui'yaj soj doj cacun' uún a. Tzaj ne cuano nihánj me se ca'vej soj qui'yaj soj inanj se sa' ndaa vaa uun rá Diose, gaa ne guun soj sí sa' nimán rihaan Diose á.

²⁰Dan me se gaa se-mozó cacun' me soj, ne guun rá soj se vaa ne nó xcúún soj qui'yaj soj se sa' ma'. ²¹Che'é dan me cavii sa' soj gaa canoco' soj chrej chi'ii, rá soj na'. Taj ma'. Maan se uun na'aj soj cuano che'é cacun' aj qui'yaj soj gaa rque, ne che'é cacun' yo' me se quirí' nimán soj, ne ca'anj

soj rihaan ya'an nu' cavii nu' ca'anj adonj. ²²Tzaj ne yaj ro', aj quinanii soj rihaan cacun', ne nuveé se-mozó cacun' me soj, tananj rihaan Diose nuū soj, ne che'é suun sa' 'yaj suun soj rihaan Diose ro', che'é dan cunuū sa' nimán soj, gaa ne cayáán soj ga Diose nu' cavii nu' ca'anj ei. ²³Dan me se che'é cacun' 'yaj yuvi me se yo'o guun yanj nimán nij yuvi rihaan Diose nu' cavii nu' ca'anj, tzaj ne qui'yaj ma'an Diose se luj che'é ní' sij 'nij ra'a Jesucristó man se vaa ca'vee cayáán ní' ga so' nu' cavii nu' ca'anj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa quisj canoco' ní' se-tucuanj Moisés, ne cuano nihánj ca'nej nimán ní' qui'yaj suun ní' che'é Diose a

7 Dan me se aj ne'en nij soj daj vaa se-tucuanj Moisés, tinuj, nocoj. Che'é dan ne'en soj se vaa ne nó xcúún nij sí cavi' canoco' nij so' tucuáán yo' ma'. ²Ne dan me se sese vaa nica chana, ne cano no' ga nica no', taj nana cataj xna'anj Diose rihaan Moisés gaa naá yo' a. Tzaj ne sese cavi' nica chana, ne ca'vee ca'anj no' xcaj no' yo'ó snó'o a. ³Tzaj ne sese yanj nica chana ne xcaj chana yo'ó snó'o, ne tumé ndo'o no' cacun', tzaj ne sese cavi' nica chana, ne ca'vee xcaj chana yo'ó snó'o, ne nuveé cacun' me yo' gaa ma'.

⁴Ne ase vaa chana cavi' nica ro', danj vaa ma'an ní', tinuj, nocoj. 'O se che'é se cavi' Jesucristó ro', che'é dan quisj canoco' ní' se-tucuanj Moisés nanj á. Ne cunuū i'na' uún Jesucristó, ne canoco' ní' man so',

ne che'é dan guun nucuaj ní' qui'yaj suun ní' suun sa' che'é Diose a.

⁵Asij rque me se qui'yaj suun ndo'o ní' che'é se-tucuaj Moisés, ne guun ndo'o rá ní' cunō ní' rihaan Diose, tzaj ne ne guun nucuaj ní' cunō ní' ma'. Maan se tananj a guun doj rá ní' qui'yaj ní' cacun', gaa ne doj a vaa cacun' qui'yaj nee man ní', ne che'é dan vaa güii cavi' nu' nimán ní' ei. ⁶Dan me se gaa naá canoco' uxrá ní' tucuáán yo' tucuáán no rihaan yanj, ne no xcúún ní' canoco' ní' tucuáán yo', rá ní' gaa rque, tzaj ne yaj nihánj me se taj che'é canoco' ní' tucuáán yo' a ma'. 'O se aj cunuu sa' nimán ní', ne a'neé nimán ma'an ní' qui'yaj suun ní' che'é Diose cuano adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa che'é se-tucuaj Moisés xcaj ní' cuentá se vaa tumé ní' cacun', tzaj ne taj se 'yá' cunuu sa' nimán ní' rihaan Diose qui'yaj tucuáán yo' ma'

⁷Guun rá ní' se vaa tucuaj chi'ii me se-tucuaj Moisés na'. Taj a doj ma'. 'O se se-tucuaj Moisés yo' qui'yaj don ca'vee xcaj 'unj cuentá me se uun cacun' a. Dan me se gaa naá cataj Diose se vaa na'vej rá Diose guun rá ní' si'yaj tuvi' ní', ne veé dan me se xcaj 'unj cuentá se vaa tananj a guun ndo'o raj si'yaj tuvij gaa quene'éen 'unj tucuáán yo', ne danj inanj vaa nimanj nanj á. ⁸Veé dan me se xcaj 'unj cuentá daj vaa se-tucuaj Moisés, gaa ne guun che'ej guun ndo'o raj qui'yáj cacun' uún a. Sese nuvi' tucuáán canoco' ní' ne ne uun rá ní' qui'yaj ní' cacun' asuun saj ma'. ⁹Ne asij ataa nari' 'unj se-tucuaj Moisés, ne

guun raj se vaa sa' qui'yáj, tzaj ne narij se-tucuaj Moisés, gaa ne guun che'ej guun raj qui'yáj cacun' se vaa na'vej rá Diose, ¹⁰ndaá síj, gaa ne quiri' nu' nimanj nanj adonj. Sese cunō yuvi' nu' se-tucuaj Moisés, ne ve'é uxrá cayáán nij yuvi', ne che'é dan vaa tucuáán yo', tzaj ne 'unj nihánj me se daj doj se quiri' nu' nimanj, qui'yaj tucuáán yo' adonj. ¹¹Dan me se gaa narij se-tucuaj Moisés, ne guun raj canocoj nu' tucuáán yo', ne cavi' sa' 'unj, qui'yaj tucuáán yo', raj a. Tzaj ne tananj a guun chi'ii ndo'o raj doj, qui'yaj cacun' 'nij nimanj, ne tiha' yu'unj cacun' yo' manj, ne che'é dan doj a qui'yáj cacun', ne quiri' nu' nimanj a adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa na'vee canoco' ní' se-tucuaj Moisés, che'é se uun chij cacun' rihaan nee man ní' a

¹²Dan me se guee uxrá se-tucuaj Moisés nanj á. 'O gaa nica nimán ní', sese cunō ní' man yo' ei. Ne cunaj uxrá vaa yo' ei. ¹³'Unj me se quiri' nimanj qui'yaj se-tucuaj Moisés tucuáán sa', rá nij soj na'. Taj ma'. Maan se che'é cacun' qui'yáá 'unj me quiri' nimanj nanj á. Gaa cunoj se-tucuaj Moisés, ne guun che'ej qui'yáj cacun', ne que'ee ndo'o cacun' qui'yáj, gaa ne xcaj 'unj cuentá se vaa man ndo'o cacun' nimanj a.

¹⁴Ne'en ní' se vaa nana ca'mii Nimán Diose me se-tucuaj Moisés, tzaj ne yuvi' uun mej, ne inanj cacun' ne'enj qui'yáj a. ¹⁵Ne ne'enj daj me che'é me 'yáá 'unj danj ma'. Dan me se me raj qui'yáj se sa',

tzaj ne inanj cacun' 'yáj, ne se chi'ii na'vej raj qui'yáj, tzaj ne inanj se chi'ii 'yáj nanj adonj. ¹⁶Chi'ii vaa cacun' qui'yáj, raj, ne dan me se ne'én 'unj se vaa sa' vaa se-tucuanj Moisés a. ¹⁷Dan me se ne qui'yaj ma'anj cacun' ma'. Tzaj ne uun chij ndo'o cacun' rque nee manj, ne che'é dan nee manj qui'yaj cacun' a.

¹⁸⁻¹⁹Ne'enj se vaa taj se 'yá' qui'yaj nee manj se sa' ma'. Dan me se me raj qui'yáj se sa', tzaj ne na'vee qui'yaj nee manj se sa' ma'. Ne se chi'ii na'vej raj qui'yáj, tzaj ne dan me se inanj se chi'ii 'yáj, 'yaj nee manj adonj. ²⁰Che'é dan me taj 'unj se vaa ne 'yaj ma'anj se chi'ii ma'. 'O se uun chij ndo'o cacun' rque nee manj, ne che'é dan inanj nee manj 'yaj se chi'ii yo' a. ²¹Me raj qui'yáj se sa' uun rá Diose, tzaj ne na'vee qui'yáj danj ma'. 'O se tananj inanj 'na' cacun' rihanj a.

²²Ne'enj se vaa sa' vaa se-tucuanj Moisés, ²³tzaj ne me ndo'o rá nee manj qui'yaj yo' cacun', ne na'vej nee manj cunjo yo' rihaan Diose ma'. Inanj tucuaán chi'ii me rá nee manj canoco' yo' adonj. Dan me se na'vej raj qui'yáj cacun', tzaj ne nee manj inanj me rá se vaa qui'yáj cacun' a.

²⁴Dan me se niqnej, raj nanj ei. Inanj cacun' 'yaj nee manj, ne che'é dan quirí' nu' nimanj, ne vaa güii ca'anj 'unj rihaan ya'an, qui'yaj nee manj asuun nanj adonj. ²⁵Ne me síf tinanii manj rihaan nee manj, rá soj ga. 'O se guun ni'yaj ndo'o ní' rihaan Diose se vaa tinanii Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' manj rihaan sayuun yo' adonj.

Dan me se xa' ma'anj, tzaj ne noco' uxrá ma'anj se-tucuanj Diose,

tzaj ne xa' nee manj, tzaj ne inanj se chi'ii 'yaj nee manj a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa xcaj ní' cuentá che'é inanj Nimán Diose, ne cavii sa' nimán ní' a

8 Yaj me se daj chihaa mój se cuta' Diose cacun' xráa ní' sij noco' man Jesucristó ma'. ²'O se 'unj nihánj me se che'é se canoco' 'unj man Jesucristó, ne che'é dan Nimán Diose me síf guun chij rihaan nimanj, gaa ne dan me se cunuu sa' nimanj, ne che'é dan quinanii 'unj rihaan cacun', ne se cavi' nu' nimanj qui'yaj cacun' a man adonj. ³Ne guun nucuaj nee man ní' canoco' nee man ní' nu' se-tucuanj Moisés, ne che'é dan se guun nucuaj ní' quinanii ma'an ní' rihaan cacun' tumé ní' ma'. Tzaj ne Diose me síf tinanii man ní' rihaan cacun' yo', ne ca'née Diose ma'an ta'níí Diose rihaan chumii, ne ase vaa nee man ní' ro', danj vaa nee man so' uún a. Xa' nee man ní', tzaj ne tumé ní' cacun', qui'yaj nee man ní', ne che'é dan ca'na' so', ne cayáan so' ga ní', ne cavi' so' che'é ní' a. Tzaj ne taj cacun' tumé ma'an so', ne che'é dan taj che'é qui'yaj ní' cacun' yaj ma'. ⁴Cuano yaj me se taj che'é qui'yaj ní' inanj se vaa me rá nee man ní' qui'yaj ní' ma'. Inanj rihaan orún' Nimán Diose cunjo ní', ne qui'yaj ma'an ní' ndaa vaa me rá Diose qui'yaj ní' a. Dan me se Nimán Diose 'yaj uno ma'an ní' se-tucuanj Moisés adonj.

⁵Dan me se ta'aj yuvij xcaj cuentá inanj che'é nee man nij so', tzaj ne ino doj vaa yuvii noco' man Nimán Diose, ne dan me se che'é inanj

se vaa me rá Nimán Diose xcaj nij so' cuentá adonj. ⁶Sese inanj che'é nee man ní' xcaj ní' cuentá, ne cavi' nu' nimán ní' a. Tzaj ne sese che'é Nimán Diose xcaj ní' cuentá, ne cavi' sa' ní', ne cal'vee cayáán ní' ga Diose nu' cavii nu' ca'anj, ne gaa xej nimán ní', qui'yaj Nimán Diose adonj. ⁷Sese inanj che'é nee man ma'an ní' xcaj ní' cuentá, ne taj ri'yunj ní' man Diose vaa gaa adonj. Se guun nucuaj ma'an ní' cunō ní' se-tucuaj Diose vaa gaa ma'. ⁸Ne aran' rá Diose ni'yaj Diose man nij yuvii acaj cuentá che'é nee man ma'an nij yuvii a man adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sese yanj Nimán Diose ga ní', ne sa' doj gaa ní' a

⁹Tzaj ne inō doj vaa nij soj sese ya yanj Nimán Diose ga soj á. Che'é dan ne 'yaj soj ndaa vaa me rá nee man soj qui'yaj soj ma'. Tzaj ne inanj rihaan Nimán Diose uno soj, ne dan me se sese nuvi' Nimán Jesucristó yáán ga yo'o so', ne nuveé sij 'nij ra'a Jesucristó man me so' ma'. ¹⁰Ne'en soj se vaa cavi' nee man ní' che'é cacun' qui'yaj nee man ní', tzaj ne sese yanj Jesucristó ga ní', ne 'o vaa sa' ní' rihaan Diose, ne che'é dan 'o vaa i'na' nimán ní' adonj. ¹¹Ne ne'en soj se vaa cunuu i'na' uún Jesucristó gaa cavi' so', qui'yaj Diose, ne ma'an Nimán Diose nuú nimán soj, ne che'é dan cunuu naca nee man soj asa' cavi' soj, qui'yaj uún Diose a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa yuvii uno a'mii Nimán Diose me ta'níí Diose a

¹²Che'é dan ne nó xcúún ní' qui'yaj ní' ndaa vaa me rá nee man

ní' ma'. Se racuúj ní' man nee man ní', man tinuj, man nocoj. ¹³O se sese aráya'anj ndo'o soj man nee man soj, ne ca'anj yanij soj rihaan Diose, qui'yaj ma'an soj adonj. Tzaj ne sese cunō soj nana a'mii Nimán Diose, ne se cal'vej rá soj qui'yaj nee man soj cacun', gaa ne yo'o gaa i'na' nimán soj adonj. ¹⁴O se yuvii uno a'mii Nimán Diose me ta'níí Diose ei. ¹⁵Ne'en soj se vaa chu'vi' mozó ne'en so' se-ru'vee so', tzaj ne na'vej rá Diose qui'yaj soj danj rihaan Diose ma'. Se cuchu'vi' nimán soj ne'en soj Diose ma'. O se nicaj yu'unj Diose man soj, ne guun ta'nij Diose man soj, ne che'é dan me gaa niha' rá soj cataj soj: "Ataj" rihaan Diose á. ¹⁶Dan me se yo'o a'mii Nimán Diose ga nimán ní', ne taj Nimán Diose se vaa ta'níí Diose me ní' a. ¹⁷Che'é dan vaa güii rque ndo'o Diose se sa' rihaan ní' ga Jesucristó, ne 'o cyaan gaa se sa' rihaan Jesucristó ga ní' a. Veé dan me che'é se ran' ní' sayuun ndaa vaa quiran' Jesucristó ro', che'é dan cavii sa' ní' ga so', ne guun chij ní' ga so' vaa güii adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa vaa güii, ne ve'é ndo'o gaa cunudanj chumii, qui'yaj Diose che'é ní' a

¹⁸Veé dan me se ran' xa' ní' sayuun cuano, tzaj ne vaa güii, ne doj a cavii sa' ní' rihaan sayuun ran' ní' cuano adonj. O se ataa cataj xna'anj Diose rihaan ní' che'é nu' se sa' nicaj ní', tzaj ne asa' rque Diose nu' se sa' rihaan ní', ne quini'yon ní' nu' sayuun quiran' ní' ei. Danj vaa raj nanj adonj. ¹⁹Na'vij uxrá cunudanj nij rasuun man rihaan

chumii nihánj quisij güii tihaan Dioso man nij ta'níi Dioso rihaan chumii, gaa ne quene'en chumii daj gaa nij so' a. ²⁰Cuanõ ro', taj yu'vee nó nij rasuun man rihaan chumii ma'. Gaa qui'yaj Dioso chumii, ne vaa sa' cunudanj nij rasuun yo', tzaj ne quiri' nij rasuun che'é cacun' qui'yaj yuvi, ne ca'vej rá Dioso quiri' nu' nij rasuun yo', tzaj ne ne'en Dioso ²¹se vaa vaa güii cunu sa' cunudanj nij rasuun yo' rihaan chumii, ne asa' quisij güii yo', ne taj rasuun quiri' taj rasuun cuchruu ma'. 'O se ve'é ndo'o gaa nu' nij rasuun yo' ei. Dan me se ase vaa ma'an nij ta'níi Dioso ro', danj gaa uún nij rasuun uún, ne ve'é ndo'o gaa nij yo' adonj.

²²Dan me se ne'en ní' se vaa ran' uxrá nu' rasuun man rihaan chumii sayuun cuano, ne me uxrá rá yo' cunu nacá uún yo', ne na'vij yo' quisij güii cunu sa' yo' adonj. ²³Vaj a doj, ne ráchej ma'an ní' uún, ne na'vij ní' cunu nacá ma'an ní' uún a. Dan me se yanj Nimán Dioso ga ní', ne sa' uxrá vaa Nimán Dioso, ne che'é dan ne'en ní' se vaa rque Dioso se sa' doj rihaan ní', ne ne'en ní' se vaa vaa güii, ne quene'en yuvi se vaa guun ta'nij Dioso man ma'an ní', ne cunu sa' nu' nee man ní' a. ²⁴Dan me se tinanii Dioso man ní' rihaan chrej chi'ii uun chij nimán ní', ne che'é dan guun ya rá ní' se vaa cavii sa' ní', tzaj ne ataa quene'en ní' nu' se vaa qui'yaj Dioso che'é ní', ne che'é dan nucuaj ndo'o rá ní' man Dioso se vaa ya ya qui'yaj so' che'é ní' a. ²⁵Ne ne'en ní' daj qui'yaj Dioso che'é ní' ma'. Maan se nucuaj rá ní' man Dioso,

ne che'é dan se gaa ra'yanj nimán ní' ma'. Maan se gaa nanaj nimán ní', ne na'vij ní' ndaa se cavii sa' ní' qui'yaj Dioso adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa racuíj ndo'o Dioso man ní' a

²⁶Sese ne ne'en ní' qui'yaj ní' nu' se vaa nõ xcúun ní' qui'yaj ní', ne Nimán Dioso racuíj man ní', ne guun nucuaj ní' a. Ne ne'en ní' daj ca'mii ní' gaa achíin ni'yaj ní' rihaan Dioso ma'. Che'é dan achíin ni'yaj Nimán Dioso che'é ní', ne taj xna'anj Nimán Dioso rihaan Dioso nana me rá ma'an ní' ca'mii ní' a. ²⁷Dan me se Nimán Dioso ne'en daj me rá ní' cataj xna'anj ní' rihaan Dioso, ne uno Dioso a'mii Nimán Dioso che'é ní' ei. Ne'en Nimán Dioso me se achiin man ní', ne achíin ni'yaj Nimán Dioso rihaan Dioso se vaa rque Dioso se vaa achiin man ní' a. Dan me se ne'en Dioso se vaa inanj se vaa a'vej rá Dioso nicaj ní' achíin ni'yaj Nimán Dioso, ne danj 'yaj Nimán Dioso che'é cunudanj ní' sij cunu sa' nimán rihaan Dioso adonj.

²⁸Dan me se ne'en ní' se vaa racuíj ndo'o Dioso man ní' sij aráj cochroj rihaan Dioso ei. 'O se canacúun Dioso man ní' cayáan ní' ga Dioso nu' cavii nu' ca'anj, ne che'é dan me avii sa' nu' suun 'yaj suun ní' ga Dioso adonj. ²⁹Gaa naá me se quene'en Dioso se vaa canoco' ní' man so' vaa güii, gaa ne yo'o guun rá Dioso se vaa naquiyaj sa' Dioso nimán ní', ne ase vaa ta'níi Dioso síi cu'naj Jesucristó ro', danj gaa ní' uún, ne vaa güii cumañ ndo'o tinúú Jesucristó do',

ra'vij Jesucristó do', ne so' guun síi chava' rihaan cunudanj ní' a. ³⁰Gaa ne canacúun Diose man ní', gaa ne cunuu sa' ní' rihaan Diose, qui'yaj Diose, gaa ne ya guun chij ní' ga Diose, qui'yaj ma'an Diose adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se
vaa daj chihaa míj se guun
tanáj Diose man ní' ma'**

³¹Dan me se Diose me tuvi' ní', ne che'é dan taj síi quisij qui'yaj sayuun man ní' ma'. ³²O se ne cuchu'vi' Diose rque Diose ma'an ta'níi Diose cavi' che'é ní', ne che'é dan guun ya rá ní' se vaa rque Diose nu' se sa' rihaan ní', ne cavi sa' ní' adonj. ³³Ní' sij narii Diose man me se se guun cuta' yuvi cacun' xráa ní' rihaan Diose ma'. 'O se ma'an Diose cataj se vaa cunuu sa' ní' rihaan so' a. ³⁴Taj yuvi cuta' cacun' xráa ní' sij narii Diose man ma'. 'O se cavi' Jesucristó che'é ní', ne cunuu i'na' uún Jesucristó, ne cuano nicun' so' x'núu Diose, ne ma'an so' me síi achíin ni'yaj rihaan Diose che'é ní' adonj.

³⁵A 'ó güii se guun yanj Jesucristó rihaan ní', qui'yaj nij yuvi ma'. Yo'ó 'ee rá Jesucristó man ní' ei. Ca'vee se quiran' ní' sayuun do', ca'vee se quinano ndo'o rá ní' do', ca'vee se quitaj ri'yunj yuvi man ní' do', ca'vee se quina'aan rque ní' do', ca'vee se quinavij sa'anj rihaan ní' do', ca'vee se cavi' ní' do', tzaj ne daj chihaa míj se guun yanj Jesucristó rihaan ní' ma'. ³⁶No nana rihaan danj Diose se vaa che'é se noco' ní' man Diose, che'é dan me rá yuvi ticavi' yuvi

man ní' daj a orá, ne ase vaa ticavi' nii man matzinj ro', danj me rá nii ticavi' nii man ní', taj danj Diose a. ³⁷Tzaj ne ca'vee se daj a sayuun ran' ní', tzaj ne taj se 'yaj ma'. 'O se Jesucristó me síi 'ee rá man ní', ne che'é dan qui'yaj canaán uxrá ní' rihaan sayuun adonj.

³⁸⁻³⁹O se guun ya raj se vaa a 'ó rasuun se ca'vee qui'yaj guun yanj Diose rihaan ní' ma'. Ca'vee se gaa i'na' ní' do', ca'vee se cavi' ní' do', tzaj ne yo'ó 'ee rá Diose man ní' a. Ca'vee se ma'an nij se-mozó Diose me rá qui'yaj guun yanj Diose rihaan ní', tzaj ne se ca'vee qui'yaj canaán nij so' ma'. Ca'vee se daj a sayuun quiran' ní', tzaj ne se tanáj Diose man ní' ma'. Se guun yanj Diose rihaan ní' qui'yaj yuvi do', qui'yaj síi chree do', qui'yaj nana chree do', qui'yaj naj guun rasuun do' ma'. Se guun nucuaj nij so' qui'yaj nij so' danj ma'. Taj a 'ó rasuun man xta' taj a 'ó rasuun man rej rque yo'óo qui'yaj ca'vee guun yanj Diose rihaan ní' ma'. A 'ó rasuun qui'yaj Diose se ca'vee qui'yaj danj ma'. Yo'ó 'ee rá Diose man ní', ne che'é dan ca'née so' man Jesucristó rihaan ní', ne 'nij ra'a Jesucristó man ní', ne 'ee rá so' man ní' adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se vaa
nanó ndo'o rá síi cu'naj Pablo
che'é tuvi' so' nij yuvi israelitá a**

9 Noco' nu' ní' man Jesucristó, ne se ca'mii ne 'unj rihaan nij soj ma'. 'O se yanj Nimán Diose ga 'unj, ne ma'an Nimán Diose cataj rihanj se vaa nana ya ca'mij á. ²⁻³Dan me se inanj nanó ndo'o raj

che'é nij tuvij nij yuvij israelitá, ne me raj nayonj rihaan nij so', ne ndaa ca'née nimanj quinaj ma'anj rihaan sayuun, qui'yaj Diose, ne yo'o nacaj Diose man nij so' rihaan sayuun quiran' nij so', ne ca'née nimanj tanáj Jesucristó manj, ne nacaj Jesucristó man nij so' a. ⁴Dan me se yuvij israelitá me nij so', ne guun ta'nij Diose man nij so', rá Diose á. Quene'en nij so' se vaa chuguun ndo'o Diose gaa canicun' ma'an Diose ga nij so' gaa naá, ne cataj xna'anj Diose rihaan nij so' daj qui'yaj Diose che'é nij so', ne cataj xna'anj Diose rihaan nij so' daj qui'yaj ma'an nij so' a. Tucuyón Diose man nij so' daj qui'yaj nij so' gaa na'váj nij so' rihaan Diose, ne cataj Diose rihaan nij so' se vaa ya ca'nej Diose 'o sís tinanii man nij so' rihaan sayuun a. ⁵Xii nij yuvij israelitá me nij sís man gaa naá sís cu'naj Abraham do', sís cu'naj Isaac do', sís cu'naj Jacob do' a. Yo'o tuvi' nij so' me Jesucristó sís ca'née Diose tinanii man yuvij rihaan sayuun, ne Jesucristó me se Diose me so', ne uun chij so' rihaan cunudanj a. Ve'é ca'mii ní' che'é so' nu' cavii nu' ca'anj ei. Veé danj gaa ya ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa inanj nij yuvij israelitá narii Diose me ya ya yuvij israelitá rihaan Diose a

⁶Dan me se gaa naá cataj Diose se vaa ya canoco' nij yuvij israelitá man so' nu' cavii nu' ca'anj, ne me che'é ne noco' nij yuvij israelitá man Diose cuano, rá soj ga. 'O se quisij ya ndaa vaa ca'mii Diose, tzaj ne ne narii ya Diose man cunudanj nij yuvij israelitá ma'.

Nuveé ya ya yuvij israelitá me cunudanj nij so' rihaan Diose ma'. ⁷Abraham sís cayáan gaa naá ro', doj ta'níi ta'nij si'no so' guun ta'níi Diose, ne dan me se cataj danj Diose se vaa orún' nij ta'níi ta'nij si'no sís cu'naj Isaac me ya ya ta'níi ta'nij si'no sís cu'naj Abraham rihaan Diose á. Danj ca'mii Diose rihaan sís cu'naj Abraham gaa naá a. ⁸Dan me se cataj Diose se vaa se guun ta'nij Diose man cunudanj nij ta'níi ta'nij si'no sís cu'naj Abraham ma'. Maan se ta'aj nij so' narii Diose, ne inanj che'é nij sís narii Diose ca'mii Diose, gaa cata' tu'va Diose se vaa ya canoco' nij so' man so' a. ⁹Dan me se gaa ataa ca'ngaa sís cu'naj Isaac sís narii Diose man, ne ca'mii Diose che'é so', cataj Diose se vaa nasij 'o yo', gaa ne ca'na' uún Diose rihaan Abraham, ne ya gaa 'o ta'nij sno'o chana cu'naj Sara a. Ne sno'o cunii yo' ro', me Isaac a. Danj cataj Diose rihaan Abraham a.

¹⁰Ne vaa chana cu'naj Rebeca uún, ne cotoj no' ga orún' nica no' sís cu'naj Isaac, ne nari' no' ndaa ne'ej cuaté nuu rque no' a. ¹¹⁻¹²Gaa ataa ca'ngaa ne'ej, ne cataj xna'anj Diose rihaan no' se vaa qui'yaj suun ne'ej taj yaan ca'ngaa rihaan ne'ej noco' xco, cataj Diose a. 'O se ataa ca'ngaa ne'ej, ne taj a 'ó roj so' qui'yaj sa' do', qui'yaj chi'ii do' ma'. Taj se sa' qui'yaj sís guun chij rihaan tinúu, ne taj cacun' tumé sís qui'yaj suun che'é tinúu ma'. Maan se inanj danj qui'yaj Diose narii Diose man yo'o so' guun chij so' rihaan tinúu so', che'é rej aj guun rá Diose daj gaa suun cata 'o 'o so' rihaan Diose nanj ei. ¹³Dan me se

taj danj Diose se vaa cunuu 'ee rá Diose ne'en Diose man nij tuvi' sí cu'naj Jacob sí noco' xco, tzaj ne quiri' nij tuvi' sí cu'naj Esaú rihaan Diose, taj danj Diose adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ca'vee narij Diose naj guun yuvij a

¹⁴Dan me se nij qui'yaj Diose rihaan sí cu'naj Esaú, rá soj na'. Taj a doj ma'. ¹⁵O se gaa naá ca'mii Diose rihaan sí cu'naj Moisés, cataj Diose a:

—No xcúún 'unj gaa 'ee rá 'unj ne'én 'unj naj guun yuvij a. —Danj ca'mii Diose rihaan Moisés gaa naá a.

¹⁶Dan me se ca'vee se daj a me rá yuvij, ca'vee se daj a qui'yaj yuvij, tzaj ne se ca'vee qui'yaj nij yuvij se vaa me rá ma'an nij yuvij ma'. Orún' Diose me sí cataj me sí cunuu 'ee rá so' man adonj.

¹⁷Ne rihaan danj Diose nó nana ca'mii Diose rihaan sí cu'naj Faraón gaa cataj Diose:

—Guún so' sí nicaj suun, qui'yáj, gaa ne quene'en yuvij daj quirán' so', qui'yáj, ne xcaj nij yuvij cuentá se vaa Diose sí nucuj mej a. —Nanj cataj Diose rihaan sí cu'naj Faraón gaa naá a.

¹⁸Dan me se ne'en ní' se vaa sese me rá Diose cunuu 'ee rá Diose man 'o so', ne cunuu 'ee rá Diose man so', ne sese me rá Diose guun nichraj rá 'o so', ne guun nichraj rá so', qui'yaj uún Diose a.

¹⁹Vaa yuvij cataj: “Che'é dan, me che'é uta' Diose cacun' xráá yuvij ga. 'O se inanj se me rá Diose qui'yaj ní' 'yaj ní' á”. Danj cataj ta'aj yuvij a. ²⁰Tzaj ne ne nó xcúún

ní' cataj ní' se vaa ne nó xcúún Diose qui'yaj so' ndaa vaa 'yaj so' ma'. 'O se Diose me sí qui'yaj man ní', ne ne nó xcúún ní' cachinj na'anj ní' man Diose me che'é cavii nij ta'aj ní' ma'. ²¹Dan me se sí 'yaj xruj me se doj yo'óo niquii gaa rihaan so', gaa ne ca'vee qui'yaj so' xruj a. Doj yo'óo niquii nicaj so' qui'yaj so' xruj ve'é ndo'o vaa, gaa ne doj yo'óo niquii nicaj so' qui'yaj so' xruj nij doj a. Ca'vee qui'yaj so' daj me rá ma'an so' á. ²²Ne ase vaa 'yaj sí 'yaj xruj ro', danj vaa 'yaj Diose, ne dan me se quiri' ndo'o ta'aj yuvij qui'yaj Diose, ne vaa güii ca'anj nij so' rihaan ya'an a. Uun yuvaa Diose man nij so' che'é cacun' 'yaj nij so', ne me rá Diose caxrii yuvaa Diose man nij so', ne me rá Diose tihaa Diose se vaa nucuj ndo'o Diose, tzaj ne aráj x'naa uxrá Diose ni'yaj Diose man nij yuvij, ²³che'é rej guun rá Diose tihaa Diose rihaan nij yuvij nu' ndaa vaa qui'yaj so' che'é yo'óo nij yuvij, ne yo'óo nij so' me se aj guun rá Diose se vaa guun chij nij so' ga so', ne che'é dan cunuu 'ee rá so' man nij so', gaa ne xcaj cunudanj nij yuvij cuentá se vaa sí uun chij sa' ndo'o me Diose ei. ²⁴Ma'an ní' me nij yuvij guun chij ga Diose, ne dan me se ta'aj ní' me yuvij israelitá, ne yo'óo ta'aj ní' me yuvij yanj, tzaj ne canacúún Diose man 'o 'o ní' guun chij ní' ga so' adonj.

²⁵Ase vaa nana a'mij nihánj ro', danj vaa nana ca'mii Diose gaa naá nana cachrón sí cu'naj Oseas rihaan yanj a. Dan me se cataj Diose a:

—Yuvij ne noco' manj me se ne 'ee raj man nij so' ma'. Tzaj ne vaa güii

guun nij so' tuvij, ne vaa güüi cunuü 'ee raj man nij so' adonj. ²⁶Dan me se maan rej nicun' 'unj gaa cataj 'unj se vaa nuveé tuví' 'unj me nij yuvii ro', maan dan canicún' 'unj cataj 'unj se vaa ta'nij ma'anj me nij so' a. 'O se Diose vaa i'na' mej adonj. —Danj ca'mii Diose gaa naá a.

²⁷Ne nucuaj ca'mii síf cu'naj

Isaías gaa naá che'é nij yuvii israelitá a. Cataj so':

—Ca'vee se guun que'ee uxrá nij síf israelitá, ne ndaa ase uun rá' ne'én' yo'óo chruu naj tu'va na ya'anj guun rá' quene'én' man nij tuví' nij so', tzaj ne taj que'ee nij so' cavii sa' ma'. 'O se doj tuvi' nij so' cavii sa' nanj adonj. ²⁸Orá le'ej nii qui'yaj suun Diose nu' suun vaa rihaan so' ca'ne' so' cacun' che'é nu' yuvii man rihaan chumii adonj. —Danj ca'mii síf cu'naj Isaías a. ²⁹Veé dan ca'mii uún síf cu'naj Isaías che'é nij yuvii israelitá, ne cataj uún so'— Guun nucuaj ndo'o Diose guun chij Diose á. Ne ní' me se avi' ní' che'é cacun' tumé ní', tzaj ne tjanii Diose man doj tuvi' ní' sij israelitá rihaan sayuun a. Sese taj tuvi' ní' quinanii rihaan sayuun, ne cavi' cunudanj nij yuvii man chiháán ní', ne quinavij chiháán ní', ne ase vaa navij chuman' Sodoma do', ase vaa navij chuman' Gomorra do', danj gaa quinavij chiháán ní' nanj adonj. —Veé danj ca'mii síf cu'naj Isaías che'é nij yuvii israelitá gaa naá a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ne cunuü sa' nij yuvii israelitá rihaan Diose, che'é se ne cuchuman rá nij so' ni'yaj nij so' man Jesucristó a

³⁰Xcaj ní' cuentá daj qui'yaj nij yuvii israelitá do', daj qui'yaj nij

yuvii yaníj do', rihaan Diose á. Dan me se nuveé yuvii israelitá me nij yuvii yaníj, ne ne guun rá nij so' qui'yaj suun nij so' yan cunuü sa' ma'an nij so' rihaan Diose, tzaj ne ta'aj nij so' me síf amán rá ni'yaj man Diose, ne che'é dan 'o cunuü sa' nij so' rihaan Diose ei. ³¹Ino qui'yaj que'ee nij yuvii israelitá a. Dan me se qui'yaj suun uxrá nij so' nano' nij so' chrej cunuü sa' ma'an nij so' rihaan Diose, tzaj ne ne nari' nij so' chrej sa' ma'. ³²Dan me se ne nari' nij so', che'é se ne cuchuman rá nij so' ni'yaj nij so' man Jesucristó ma'. Ne guun ya rá nij so' se vaa racuíj Diose man nij so' cunuü sa' nij so' rihaan Diose ma'. Maan se cunuü sa' ma'an nij so', rá nij so', ne qui'yaj suun uxrá nij so' che'é rej ca'vee cunuü sa' ma'an nij so', rá nij so' a. Ne ca'vej rá nij so' cuchuman rá nij so' ni'yaj nij so' man Jesucristó, ne dan me se ase vaa 'o yuvej aráán chrej ro', danj vaa Jesucristó rihaan nij so', ne ase vaa uun na'aj yuvii naxru' rihaan yuvej ro', danj vaa guun na'aj nij yuvii israelitá che'é se ne ca'vej rá nij so' cuchuman rá nij so' ni'yaj nij so' man Jesucristó adonj.

³³'O cuyaán vaa nana a'mij ga nana a'mii danj Diose che'é Jesucristó, ne dan me se gaa naá cataj Diose a:

—Ni'yaj so' ei. Aj cuné' 'unj yo'o yuvii chuman' cu'naj Jerusalén, ne ase vaa 'o yuvej vaa so', nucuaj ndo'o so' a. Naxru' yuvii, qui'yaj yuvej yo', ne guun na'aj nij yuvii quene'en nij yuvii man so', tzaj ne sese cuchuman rá yo'o so' quene'en so' man síf cuné' 'unj, ne se guun

na'aj so' ma'. Tananj cavii sa' so' adonj. —Dan me nana ca'mii Diose che'é Jesucristó a.

10 Dan me se achíin ni'yaj ndo'oj rihaan Diose che'é nij tuví' 'unj nij yuvii israelítá, tinuj, nocoj. 'Ee rá 'unj man nij so', ne che'é dan me ndo'o raj quinanii nij so' rihaan sayuun a. ²Dan me se sa' qui'yaj nij so' gaa guun ndo'o rá nij so' cunuu sa' nij so' rihaan Diose, tzaj ne ne ne'en nij so' daj qui'yaj nij so' ne ca'vee cunuu sa' nij so' rihaan Diose ma'. ³Ne xcaj nij so' cuentá che'é se vaa aj qui'yaj Diose che'é nij so', ne ne xcaj nij so' cuentá se vaa ca'vee cunuu sa' nij so' rihaan Diose, qui'yaj ma'an Diose ma'. Maan se nana' ma'an nij so' chrej cunuu sa' ma'an nij so' rihaan Diose, ne che'é dan ataa qui'yaj nij so' ndaa vaa me rá Diose qui'yaj nij so', ne che'é dan ataa cunuu sa' nij so' adonj. ⁴Gaa naá, ne canoco' yuvii se-tucuanj Moisés, ne veé dan me se cunuu sa' nij so' rihaan Diose, rá nij so', tzaj ne yaj nihánj me se aj quisíj se-tucuanj Moisés, qui'yaj Jesucristó, ne 'o se yo'o aman rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, gaa ne cunuu sa' ní' rihaan Diose nanj adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se
vaa quinanii cunudanj nij
yuvii cuchumán rá ni'yaj man
Jesucristó rihaan sayuun a**

⁵Gaa naá cachrón síí cu'naj Moisés nana rihaan yanj, ca'mii so' che'é se-tucuanj ma'an so', ne cataj so' se vaa sese guun nucaj yuvii cunó yuvii nu' tucuaán cuchruj ma'an so', ne cayáan nij

yuvii rihaan Diose nu' cavii nu' ca'anj a. Danj ca'mii Moisés gaa naá a. ⁶Tzaj ne cuano nihánj me se aj xcaj ní' cuentá se vaa nuu sa' ní' rihaan Diose che'é yan cuchumán rá ní' cuno ní' nana ca'mii so', ne che'é dan yo'o a'mii ní' ga síí cu'naj Moisés gaa naá, taj ní' se vaa taj che'é cavii yuvii rej xta' do', nana' nij yuvii man síí tinanii man nij so' rihaan sayuun, ⁷ne taj che'é ca'anj yuvii rej rque yo'óo do', nana' nij yuvii man so' rej man nimán ma'. Danj taj ní' ga síí cu'naj Moisés a.

⁸Ne cataj uún síí cu'naj Moisés se vaa nana achiin mán so' ro', nuveé nana ca'na' rej gan' me nana yo' ma'. Tananj ndaa tu'va ma'an so' do', ndaa nimán ma'an so' do', nuú nana yo' nanj adonj, taj Moisés, ne nana yo' me nana a'mii yuvii taj yuvii se vaa amán rá yuvii ni'yaj yuvii man Jesucristó, ndaa vaa a'mii natáj núj rihaan yuvii ei. ⁹O se sese ca'mii yá so' cataj so' rihaan tuví' so' se vaa Jesucristó 'nij ra'a mán so', ne sese guun ya rá so' se vaa cunuu i'na' uún Jesucristó, qui'yaj Diose, gaa cavi' so', ne quinanii so' rihaan sayuun a. ¹⁰O se nimán ní' me se yo' me cuchuman rá ní' ne'en ní' Jesucristó, ne ca'vee cunuu sa' ní' rihaan Diose, ne tu'va ní' me se yo' me ca'mii ya ní' cataj ní' se vaa noco' ní' man Jesucristó, ne ca'vee quinanii ní' rihaan sayuun adonj.

¹¹Dan me se taj uún danj Diose se vaa xa' síí amán rá ni'yaj man Jesucristó, tzaj ne se guun na'aj so' ma'. Ya cavii sa' so' adonj. Danj taj danj Diose a. ¹²O se 'o cuyaán vaa cunudanj yuvii rihaan

Jesucristó, ne dan me se yuvii israelitá do', yuvii yaníj do', 'o cuyaan vaa nij so' rihaan Jesucristó, tzaj ne 'nij ra'a Jesucristó man cunudanj nij so', ne uun nucuaj uxrá Jesucristó racuíj so' man cunudanj yuvii achíin ni'yaj rihaan so' a. ¹³Dan me se taj uún danj Diose a: “Yuvii achíin ni'yaj rihaan síi 'nij ra'a man ní' ro', quinanii cunudanj nij so' rihaan sayuun, ne cavii sa' nij so' adonj”. Danj taj danj Diose a.

**Nana nihánj taj xna'anj se vaa
achiin ca'mii natáj nii che'é
Jesucristó rihaan yuvii ataa
cuno nana che'é so' a**

¹⁴Tzaj ne taj che'é cachinj ni'yaj yuvii rihaan Jesucristó, sese ataa cuchuman rá nij yuvii ni'yaj nij yuvii man Jesucristó ma'. Ne se ca'vee cuchuman rá nij yuvii ni'yaj nij yuvii man so', sese ataa cuno nij yuvii se-nana so' ma'. Ne se ca'vee cuno nij yuvii, sese taj síi a'mii natáj rihaan nij yuvii ma'. ¹⁵Ne se cuchí' síi a'mii natáj rihaan yuvii, sese se ca'née nii man so' ma'. Dan me se a'mii uún danj Diose, taj yo': “Ve'é ndo'o 'yaj síi ca'anj ca'mii natáj nana sa' ei”. Danj taj danj Diose a.

¹⁶Tzaj ne vaa yuvii na'vej rá cuno nana sa' ma'. Inanj danj ca'mii síi cu'naj Isaías gaa cachíin ni'yaj so' rihaan Diose, ne cataj so':

—Ataj síi chij. Doj yuvii amán rá cuno nana ca'mii núj a —taj so' rihaan Diose a.

¹⁷Tzaj ne veé dan me se asino a'mii natáj nii rihaan yuvii che'é Jesucristó, gaa ne uno nij yuvii, ne

xcaj nij yuvii cuentá che'é se vaa taj xna'anj Diose rihaan nij yuvii, gaa ne chumán rá nij yuvii ni'yaj nij yuvii man Diose nanj adonj.

**Nana nihánj taj xna'anj se vaa
na'vej rá nij yuvii israelitá cuno nij
so' se-nana Jesucristó nana sa' ma'**

¹⁸Tzaj ne cataj ta'aj yuvii se vaa ataa cuchí' nana sa' rihaan nij yuvii israelitá a. Danj ca'mii ta'aj nij so', tzaj ne aj cuchí' nana sa' rihaan nij yuvii israelitá ei. Dan me se taj danj Diose se vaa aj quene'en cunudanj nij yuvii man rihaan chumii se-nana Diose nana sa' a. Danj a'mii danj Diose á.

¹⁹Tzaj ne yo'ó ta'aj yuvii cataj se vaa ne ne'en ya nij yuvii israelitá se vaa tinanii Diose man cunudanj nij yuvii man rihaan chumii rihaan sayuun ma'. Danj cataj uún nij yuvii yo', tzaj ne taj ma'. Maan se aj ne'en nij yuvii israelitá ei. 'O se gaa naá cachrón síi cu'naj Moisés nana ca'mii Diose rihaan nij yuvii israelitá rihaan yanj, gaa cataj Diose se vaa vaa güii xcaj nij yuvii israelitá cuentá se vaa cavii sa' nij yuvii yaníj, qui'yaj Diose, ne che'é dan guun xcoj ruvaa rá nij yuvii israelitá quene'en nij so' nij yuvii yaníj yo' a. 'O se nuveé yuvii acay cuentá me yuvii yaníj, ne che'é dan guun xcoj ruvaa rá nij yuvii israelitá che'é se vaa cavii sa' nij yuvii yaníj qui'yaj Diose ei. Danj ca'mii Diose gaa naá a.

²⁰Ne 'o cuyaan vaa nana nihánj ga nana cachrón uún síi cu'naj Isaías rihaan yanj gaa naá, ne dan me se quisíj rá so' cataj so' se vaa nij yuvii yaníj me se ne nano' nij so' man

Diose, tzaj ne nari' nij yuvii yaníj man Diöse, ne nda' se ne guun rá nij so' quene'en nij so' me rej vaj Diöse, tzaj ne curuvi' Diöse rihaan nij so' a. Danj taj síí cu'naj Isaías gaa naá a.

²¹Tzaj ne ino vaa nana ca'mii Diöse rihaan nij yuvii israelitá gaa naá, taj síí cu'naj Isaías a. Dan me se cataj Diöse rihaan nij yuvii israelitá se vaa 'o me rá Diöse nacaj Diöse man nij yuvii israelitá, tzaj ne ne ca'vej rá nij so' cunō nij so' rihaan Diöse ma'. Inanj tucuáá nij so' rihaan Diöse nanj á. Danj taj Diöse, ne cachrón síí cu'naj Isaías rihaan yanj a.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa cunuu 'ee rá Diöse ni'yaj Diöse ta'aj nij yuvii israelitá a

11 Che'é se tucuáá nij yuvii israelitá rihaan Diöse, che'é dan quiri'íj yaníj Diöse man nij so', rá soj na'. Taj ma'. 'O se ma'anj me síí israelitá uún ei. Ne dan me se xií 'unj me síí cu'naj Abraham gaa naá, ne xií 'unj me síí cu'naj Benjamín uún ei. ²Ne quiri'íj yaníj Diöse man nij yuvii israelitá ma'. 'O se gaa ataa qui'yaj Diöse chumii, ne 'o quene'en Diöse se vaa canoco' nij so' man Diöse a.

Ne'en nij soj daj taj danj Diöse che'é síí cu'naj Elías gaa naá a. Dan me se cuta' Elías cacun' xráá nij yuvii israelitá, ³ne cataj so':

—Ataj síí chij. Ticavi' nij yuvii israelitá man nij síí nata' se-nana so' rihaan yuvii che'é so' á. Tiri' nij so' rej quina'víj yuvii rihaan so' á. Taj orunj quináj nanj á. Ne me rá nij so' ticavi' nij so' mán 'unj

uún adonj. —Danj ca'mii síí cu'naj Elías rihaan Diöse a.

⁴Gaa ne ca'mii uún Diöse rihaan so', cataj Diöse:

—Taj ma'. Ne taj oruún so' ma'. Tzaj ne vaa 'o cunū' chij mój yuvii israelitá noco' manj, ne a 'ó nij so' ne na'vij rihaan ya'anj cu'naj Baal ya'anj ne vaa i'na' ma'. — Danj ca'mii Diöse rihaan síí cu'naj Elías a.

⁵Ne veé danj vaa uún nij yuvii israelitá síí man cuano, ne cunuu 'ee rá Diöse man nij yuvii israelitá, ne narii Diöse man doj tuvi' nij so' ei.

⁶Inanj danj qui'yaj ma'an Diöse che'é ta'aj nij yuvii israelitá, tzaj ne nuveé che'e se sa' qui'yaj ma'an nij so' me narii Diöse man nij so' ma'. Sese che'e se sa' qui'yaj nij so' narii Diöse man nij so', ne taj che'é cataj ní' se vaa cunuu 'ee rá uun Diöse man nij so' ma'.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa vaa güii cunū sa' uún nij yuvii israelitá rihaan Diöse a

⁷Cuano ro', cunudanj nij yuvii israelitá me rá cunū sa' rihaan Diöse, tzaj ne ne guun nucuaj cunudanj nij so' cunū sa' ma'an nij so' ma'. Tzaj ne narii Diöse man ta'aj nij so', ne cunuu sa' ta'aj nij so' rihaan Diöse, ne quináj uun yo'ó ta'aj nij yuvii israelitá yo' a. Ne xa' nij síí quináj me se ne guun nucuaj nij so' daj chihaa mój xcaj nij so' cuentá che'é Diöse ma'. ⁸Dan me se nanj taj uún danj Diöse, taj yo': “Ne ca'vee xcaj nij so' cuentá, qui'yaj Diöse ma'. 'O se ase vaa síí tuchrii do', ase vaa síí so'o do', danj vaa nij so', ne danj vaa nij so' ndaa

cuanō nanj adonj". Danj ca'mii danj Diose che'é nij yuvii israelitá a. ⁹Q cuyaan vaa nana nihánj ga nana ca'mii síi cu'naj David gaa naá uún, ne cataj so' se vaa ase ran' xcuu ata' ra'nga' ro', danj quiran' nij yuvii israelitá a. Dan me se cavii sa' uxrá nij so' rihaan chumii nihánj, tzaj ne taj ni'yón quiran' nij so' sayuun, ne quiran' nij so' sayuun che'é nu' sayuun qui'yaj nij so' a. ¹⁰Se guun nucuaj nij so' xcaj nij so' cuentá, maan se quinano ndo'o rá nij so' che'é sayuun quiran' nij so' a. Danj ca'mii síi cu'naj David che'é se vaa quiran' nij yuvii israelitá, ne ya danj quiran' guee nij so' nanj adonj.

¹¹Dan me se ne cuchuman rá nij yuvii israelitá nana ca'mii Diose, gaa ne quiri' nij so' rihaan Diose, ne veé danj gaa nij so' nu' cavii nu' ca'anj, rá nij soj na'. Taj ma'. 'Q se che'é se vaa qui'yaj nij yuvii israelitá, che'é dan vaa ya'núj rihaan nij yuvii yanj quinanii nij so' rihaan sayuun, gaa ne guun xcoj ruvaa rá nij yuvii israelitá quene'en nij so' nij yuvii yanj a. ¹²Gaa ne canicaj rá nij yuvii israelitá, ne canoco' nij so' Diose adonj. Dan me se che'é se quiri' nij so' rihaan Diose, ne che'é dan cavii sa' cunudanj nij yuvii man rihaan chumii, ne ndaa nij yuvii yanj cavii sa', tzaj ne asa' nuu sa' nij yuvii israelitá rihaan Diose, ne doj a cavii sa' uún cunudanj nij yuvii man rihaan chumii adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa se guun ca'mii xtá' nij yuvii yanj rihaan nij yuvii israelitá ma'

¹³Cuanō ro', ca'mij rihaan nij soj sij yanj, ne aj cune' Jesucristó mán

'unj guún 'unj apóstol nata' se-nana so' rihaan nij soj sij yanj adonj. Ne aj guun que'ee ndo'o ca'mij rihaan nij yuvii israelitá che'é suun ca'ne' Jesucristó rihanj, ne dan me se aj guun que'ee ndo'o cataj xna'anj 'unj rihaan nij so' se vaa a'mii natáj 'unj se-nana Diose rihaan nij soj sij yanj a. ¹⁴Q se me raj guun xcoj rá nij so' ni'yaj nij so' man soj sij yanj, gaa ne canoco' ta'aj nij so' nana noco' soj, gaa ne quinanii nij so' rihaan sayuun, raj a. ¹⁵Gaa quiri'lj yanj Diose man nij yuvii israelitá, ne cunuu rcua'aa yo'ó nij yuvii man rihaan chumii ga Diose, ne che'é dan asa' nacaj uún Diose man nij yuvii israelitá, ne cavii sa' uxrá ma'an nij yuvii israelitá uún a. Dan me se ase vaa síi cavii vaa nij so' cuano ei. Na'vee quinanii nij so' rihaan sayuun, tzaj ne asa' nacaj uún Diose man nij so', ne ase vaa síi na'núj ro', danj gaa nij so', cavii sa' uxrá nij so' ei. ¹⁶Ya nacaj uún Diose man nij yuvii israelitá nanj á. 'Q se ne'en ní' se vaa sese go' nii ta'aj tan' rihaan Diose, ne cunuu guee ya stan' nii rihaan Diose, ne sese sa' vaa yáa chruun rihaan Diose, ne sa' vaa cunu' chruun yo' rihaan Diose ei. Che'é dan ne'en ní' se vaa sese cunuu sa' ta'aj nij yuvii israelitá rihaan Diose, ne gaa sa' cunudanj nij yuvii israelitá rihaan Diose adonj.

¹⁷Ne'en soj se vaa ne cuchuman rá ta'aj nij yuvii israelitá ni'yaj nij so' Diose ma'. Che'é dan, ase vaa 'yaj nii man ta'aj nij ra'a chruun olivó ne rii chruj ro', danj vaa qui'yaj Diose man nij so', ne quiri'lj yanj Diose man nij síi ne

cunudanj nij yuvii israelitá rihaan sayuun ei. Danj a'mii danj Diose ei. Dan me se taj yo': "Chuman' Jerusalén cavii 'o sí tɪnanii man yuvii, ne tinavij so' se chilii man nimán nij yuvii israelitá a. ²⁷ Danj qui'yaj yá 'unj che'é nij so' güiii tɪnavíi 'unj cacun' che'é nij so' adonj". Dan me nana ca'mii Diose, nana no rihaan danj Diose a. ²⁸ Dan me se ne guun ya rá nij yuvii israelitá se-nana Diose nana sa' ma'. Che'é dan guun yanjij nij so' rihaan Diose, ne vaa ya'núj rihaan Diose catuu soj sij yanjij a. Tzaj ne asij naá narii Diose man xii nij yuvii israelitá, ne che'é dan yo'o 'ee rá Diose man nij so' ndaa cuano adonj. ²⁹ Daj chihaa míj se natuná Diose se-nana Diose ma'. Se ca'vee ca'nee uún Diose se vaa go' Diose rihaan yuvii ma'. 'O se gaa naá narii Diose man nij yuvii israelitá canoco' nij so' man so', ne se ca'vee cataj uún Diose se vaa se ca'vej rá so' nacaj so' man nij so' ma'.

³⁰ Dan me se asino yaan ne cunoo nij soj sij yanjij rihaan Diose ma'. Tzaj ne ne cuchuman rá que'ee nij yuvii israelitá ni'yaj nij so' man Diose, ne che'é dan cunuu 'ee rá Diose man soj a. ³¹ Veé dan me se cunuu 'ee rá Diose man soj cuano, tzaj ne ne uno nij yuvii israelitá rihaan Diose ma'. Inanj danj vaa nij so' cuano, qui'yaj Diose, gaa ne vaa güiii cunuu 'ee rá uún Diose man nij so' adonj. ³² Dan me se 'o cuyaan vaa nij yuvii israelitá ga nij yuvii yanjij, qui'yaj Diose, ne cunudanj nij yuvii na'vej rá cunoo rihaan Diose, ne che'é dan vaa ya'núj rihaan Diose cunuu 'ee rá

Diose man cunudanj nij yuvii, ne racúj uun Diose man cunudanj nij yuvii yo' adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sa' uxrá vaa Diose adonj

³³ Inanj sa' uxrá avii raá Diose nanj á. Sa' uxrá ne'en so', ne se guun nucuaj yuvii naquiyaj cuu yuvii nu' se vaa 'yaj Diose ma'. Veé danj ca'mii 'o sí nata' se-nana Diose gaa naá, cataj so': ³⁴ "Taj vaj yuvii quisij nari' nana avii raá Diose ma'. Me yuvii ca'vee nago' nana cuu man Diose, rá soj ga. ³⁵ Me rasuun ca'vee rque yuvii man Diose, rá soj ga. 'O se ne achiin si'yaj yuvii man Diose ma'. Ne 'yaj xcúun Diose rihaan yuvii ma'". Danj taj síi nata' se-nana Diose gaa naá yo' a. ³⁶ Dan me se ma'an Diose qui'yaj cunudanj rasuun, ne che'é ma'an Diose mán rasuun rihaan chumii, ne se rásuun Diose me cunudanj rasuun a. Ve'é uxrá ca'mii ní' che'é Diose nu' cavii nu' ca'anj adonj. Veé danj gaa ya ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é qui'yaj suun ní' rihaan Diose a

12 Nuu 'ee ndo'o rá Diose man ní', tinuj, nocoj. Che'é dan cataj xna'anj 'unj rihaan soj nihánj cuano se vaa qui'yaj suun soj rihaan Diose yaj gaa vaa i'na' soj á. Inanj suun sa' che'é Diose qui'yaj suun soj, gaa ne guun niha' rá Diose, qui'yaj soj ei. Ne'en soj se vaa no xcúun soj qui'yaj soj danj ei. ² Se cataj soj se vaa sa' ndo'o vaa tucuáan noco' cunudanj nij yuvii man chiháan soj ma'. Tzaj ne ca'vej rá soj cunuu sa' nimán soj qui'yaj Diose, ne xcáj

naca soj cuentá daj qui'yaj soj gaa yaán soj rihaan chumii nihánj, gaa ne nari' soj daj me rá Diose qui'yaj soj, ne xcaj soj cuentá me se me se sa' ni'yaj Diose á. Dan me se xcaj soj cuentá daj qui'yaj soj ne guun niha' rá Diose, ne xcaj soj cuentá me suun sa' qui'yaj suun soj ne cavii sa' soj doj nu' cavii nu' ca'anj adonj.

³Dan me se qui'yaj Diose se luj rihanj, ca'ne' Diose suun rihanj tucu'yonj man nij soj, ne che'é dan cataj xna'anj 'unj rihaan 'o 'o soj daj qui'yaj soj qui'yaj suun soj rihaan Diose á. Dan me se ino gaa suun qui'yaj suun 'o 'o soj rihaan Diose, ne che'é dan xcaj 'o 'o soj cuentá me suun qui'yaj suun 'o 'o soj, ne racuj Diose man soj se vaa guun ya rá 'o 'o soj, ne a me suun guun nucuaj 'o 'o soj qui'yaj suun soj suun rqué Diose man soj a. Tzaj ne se nanó rá soj, ne se guun rá soj cata soj suun nocoo doj ma'. Maan se xcaj soj cuentá, ne cataj soj se vaa sa' vaa suun vaa rihaan soj ei.

⁴O se aj ne'en ní' se vaa vaa ndo'o nee man ní', ne dan me se vaa ra'a ní' vaa tacóo ní' vaa, ne vaa que'ee doj nee man ní', ne ino vaa suun 'yaj suun ra'a ní' do', tacóo ní' do', xréé ní' do', tu'va ní' do', ne ino doj vaa suun 'yaj suun yo'o yo'o nee man ní' a. ⁵Dan me se aj canoco' cunudanj ní' man Jesucristó, ne che'é dan ase vaa nu' nee man 'o yuvii ro', danj vaa nu' ní', ne ino vaa suun vaa rihaan 'o 'o ní', tzaj ne racuj tuvi' ní', ⁶gaa ne guun nucuaj 'o 'o ní' qui'yaj suun 'o 'o ní' suun vaa rihaan 'o 'o ní' a. Danj 'yaj Diose che'é 'o 'o ní', tzaj ne ino vaa suun ne'en 'o 'o ní' qui'yaj

suun ní', qui'yaj Diose a. Che'é dan sese vaa suun rihaan yo'o ní' ca'mii natáj ní' rihaan yuvii che'é Diose, ne sese uun ya rá ní' se vaa ya vaa nana nari' ní', ne ca'mii natáj ní' á. ⁷Sese ca'ne' Diose suun rihaan yo'o ní' suun racuj ní' man yuvii, ne danj qui'yaj ní' qui'yaj suun ní' che'é tuvi' ní' uún á. Sese vaa suun rihaan yo'o ní' suun tucu'yón ní' se-nana Diose, ne danj qui'yaj uún ní', tucu'yón ní' se-nana Diose á. ⁸Sese vaa suun rihaan yo'o ní' nago' ní' chrej nucuaj, ne danj qui'yaj ní' á. Sese vaa suun rihaan yo'o ní' go' ní' rasuun rihaan nij síf nique, ne guun niha' rá ní' qui'yaj ní' danj á. Sese vaa suun rihaan yo'o ní' guun chij ní' rihaan tuvi' ní', ne qui'yaj suun uxrá ní' nicaj yu'unj ní' man tuvi' ní' á. Sese vaa suun rihaan ní' cunu'u 'ee rá ní' tuvi' ní' do', racuj ní' tuvi' ní' do', ne gaa niha' rá ní' qui'yaj ní' danj á.

Nana nihánj taj xna'anj daj qui'yaj ní' rihaan tuvi' ní' a

⁹Se cataj soj se vaa 'ee rá soj man tinúu soj, sese ne ya 'ee rá soj tinúu soj ma'. Se tu'va rma'an soj danj ma'. Tzaj ne ya gaa 'ee rá soj tinúu soj, ne se ca'vej rá soj qui'yaj soj se chil'ii ma'. Tzaj ne inanj se sa' qui'yaj soj á. ¹⁰Gaa 'ee ndo'o rá soj man tinúu soj síf nocoo' man Jesucristó, ne guun niha' rá soj caraa cochroj soj rihaan tinúu soj á. ¹¹Se gaa rmii soj ma'. Tzaj ne gaa niha' rá soj qui'yaj suun soj che'é síf 'nij ra'a man ní' ei. ¹²Ne'en soj se vaa vaa güii cavii sa' ndo'o soj, qui'yaj Diose, ne che'é dan gaa niha' rá soj á. Ca'nej nucuaj soj nimán

soj quiran' soj sayuun me rá yuvii qui'yaj yuvii man soj, ne se ca'ne' rá soj ga suun achíin ni'yaj rihaan Diose ma'. ¹³Sese vaa se achiin rihaan tinúú soj sí sa' noco' man Diose ro', ne racuíj soj si'yaj soj rihaan nij so' a. Ne ve'é qui'yaj soj ca'vej soj caran' yuvii tucua' soj do', cha yuvii chraa ga soj do' á.

¹⁴Xa' sí 'yaj sayuun man soj, tzaj ne ve'é qui'yaj soj rihaan nij so', ne se ca'mii chree soj che'é nij so' ma'. Tzaj ne cachin' ni'yaj soj rihaan Diose se vaa cavii sa' nij so' qui'yaj Diose a. ¹⁵Guun niha' rá soj ga nij yuvii niha' rá, ne ta'vee soj ga sí ta'vee, ¹⁶ne ve'é qui'yaj soj rihaan tinúú soj nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó a. Se guun rá soj cata ma'an soj suun sa' doj ma'. Maan se nano' soj man nij yuvii uun taj suun ata, ne canicun' soj ga nij so' a. Se cataj soj se vaa sij avii ndo'o raá me soj ma'.

¹⁷Sese qui'yaj yuvii se chi'ii man soj, ne se guun rá soj qui'yaj soj se chi'ii man nij yuvii ma'. Tananj ve'é qui'yaj soj rihaan cunudan' yuvii, ne inanj se sa' qui'yaj soj ni'yaj cunudan' yuvii á. ¹⁸Ve'é cumán soj ga cunudan' yuvii, sese ca'vej rá nij yuvii, ne se cunu' ma'an soj ga yuvii ma'. ¹⁹Se qui'yaj soj sayuun man yuvii 'yaj sayuun man soj ma'. Maan se ca'ne' rá soj, ne Diose me sí naru'vee rihaan nij yuvii qui'yaj sayuun, ne vaa güii caxrii yuvaá Diose man nij so' a. Danj me raj qui'yaj nij soj, tinuj, nocoj. 'O se danj Diose taj se vaa nō xcúún Diose naru'vee ma'an Diose, ne vaa güii naru'vee Diose che'é sayuun nanj á. Danj taj

danj Diose a. ²⁰Tzaj ne ino qui'yaj soj rihaan yuvii taj ri'yunj man ní' cuano, taj danj Diose a. Nihánj me nana' a'mii danj Diose a: “ Sese na'aan rque sí taj ri'yunj man soj, ne go' soj chraa cha so' á. Sese nacoó so' na, ne go' soj na co'o so' á. Danj qui'yaj soj, ne guun na'aj sí taj ri'yunj man soj, ne quinano rá so' che'é sayuun qui'yaj so' ei”. Danj taj danj Diose a. ²¹Se guun qui'yaj canaán chi'ii rihaan soj ma'. Se guun guun ma'an soj sí noco' chrej chi'ii ma'. Maan se inanj se sa' qui'yaj soj rihaan sí chi'ii, gaa ne qui'yaj canaán soj rihaan sí chi'ii, ne canoco' so' chrej sa' nicaj soj adonj.

Nana' nihánj taj xna'anj se vaa cunō ní' rihaan nij sí nicaj suun a

13 Cuno cunudan' nij soj rihaan nij sí nicaj suun man tucua' suun chiháan soj ei. 'O se sese nuveé Diose rá, ne se guun nucuaj nij so' quirii ta'nga' nij so' ma'. Diose me sí cune' man nij sí nicaj suun adonj. ²Che'é dan cunō soj rihaan nij sí nicaj suun, ese danj me rá Diose qui'yaj soj, ne sese tucuaá soj rihaan nij sí nicaj suun, ne cuta' Diose cacun' xraá soj adonj. ³Yuvii ne 'yaj sayuun ro', taj che'é cuchu'vi' nij so' rihaan nij sí nicaj suun ma'. Maan se inanj sí 'yaj sayuun cuchu'vi' rihaan nij so', ne che'é dan sese na'vej rá soj cuchu'vi' soj rihaan nij sí nicaj suun, ne ve'é qui'yaj soj, ne ve'é ca'mii nij sí nicaj suun che'é soj adonj. ⁴Dan me se 'yaj suun nij sí nicaj suun rihaan ma'an Diose, ne vaa suun rihaan nij sí

nicaj suun racujij nij so' man soj, ne cavii sa' soj ei. Tzaj ne sese qui'yaj soj cacun', ne cuchu'vi' soj rihaan nij so' á. 'O se ne ata rma'an nij so' suun ma'. 'Yaj suun nij so' che'é Diose, ne racujij nij so' man Diose axrij yuvaa Diose man nij síi 'yaj cacun' adonj. ⁵Che'é dan cunõ soj rihaan nij síi nicaj suun, ne cuchu'vi' soj qui'yaj nij so' sayuun man soj sese qui'yaj soj cacun', ne xcaj soj cuentá se vaa me rá Diose qui'yaj soj á. ⁶'O se o' soj sa'anj ata' rihaan nij síi nicaj suun, ne ne'en soj se vaa 'yaj suun nij so' rihaan Diose, ⁷ne dan me se nõ xcúun soj naru'vee soj sa'anj ata' ei. Caraa cochroj soj rihaan nij síi nicaj suun, ne ve'é ca'mii soj rihaan nij so' ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa gaa 'ee rá ní' tuvi' ní' a

⁸Se gaa xcúun rihaan nij soj ga tuvi' soj ma'. Tzaj ne vaa 'o xcúun rihaan soj ga tuvi' soj adonj. Nihánj ro', me xcúun vaa rihaan soj ga tuvi' soj adonj. Nõ xcúun soj gaa 'ee rá soj tuvi' soj, ne sese ya 'ee rá soj tuvi' soj, ne ase vaa síi qui'yaj nu' ndaa vaa taj se-tucuanj Moisés ro', danj gaa soj uún adonj. ⁹Dan me se aj ne'en soj nu' nana cataj xna'anj Diose rihaan Moisés gaa naá, ne dan me se na'vej rá Diose cotoj yuvii ga nice tuvi' yuvii, ne na'vej rá Diose ticavi' yuvii man tuvi' yuvii, ne na'vej rá Diose qui'yaj ituu yuvii, ne na'vej rá Diose guun rá yuvii ni'yaj yuvii si'yaj tuvi' yuvii man adonj. Nihánj me nana cataj xna'anj Diose gaa naá, ne vaa uxrá doj nana cataj xna'anj uún Diose, tzaj ne vaa orún' nana achiin

uxrá qui'yaj ní' cuano, ne nana yo' taj: "A se 'ee rá so' man ma'an so' ro', danj gaa 'ee rá so' man tuví' so' á". Nihánj me nana achiin uxrá cunõ ní', ne sese cunõ ní' ne qui'yaj ní' ndaa vaa taj nana nihánj, ne sij 'yaj nu' nana cataj xna'anj Diose rihaan Moisés gaa naá me ní' ei. ¹⁰Sese 'ee rá soj tuvi' soj, ne se qui'yaj chi'ii soj man tuvi' soj, ne che'é dan sese 'ee rá soj tuvi' soj, ne sij uno nu' nana cataj xna'anj Diose rihaan Moisés gaa naá me ma'an soj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ase vaa qui'yaj Jesucristó ro', danj gaa qui'yaj ní' uún a

¹¹Danj qui'yaj nij soj, gaa 'ee rá nij soj tuvi' soj ei. 'O se ne'en soj daj vaa chumii nihánj cuano nanj á. Xcaj soj cuentá á. Dan me se asij naca cuchumán rá ní' ni'yaj ní' man Jesucristó, ne nichrun' güii cavii sa' ní' cayáan ní' ga Diose, rá ní', tzaj ne cuano nihánj me se ya nichrun' güii cavii sa' ní' cayáan ní' ga Diose ei. ¹²Dan me se ase vaa chumii gaa vaa rmi' ro', danj vaa cunudanj nij yuvii man rihaan chumii nihánj cuano, ne vaa rmi' rihaan nij so', ne ne ne'en nij so' a doj ma'. Tzaj ne daj doj quisij güii ca'na' Jesucristó, ne che'é dan ca'ne' rá ní' ga cacun', ne se qui'yaj ní' ndaa vaa 'yaj yuvii chéé rej nij ma'. 'O se adi' se chuguun rej ranga' ro', danj gaa cuchuguun nimán ní', qui'yaj ní', ne yo'o gaa nucuaj ní' qui'yaj suun ní' che'é Diose á. ¹³Che'é se chuguun nimán ní', che'é dan inanj ve'é qui'yaj ní', ne se cachéé ní' cha'anj snúu rma'an, se guun xnõ ní', ne se

qui'yaj ní' cacun' ga chana, ne se cunu' ní', ne se guun xcoj ruvaa rá ní' ne'en ní' tuvi' ní' a. ¹⁴Se guun rá ní' qui'yaj ní' ndaa vaa me rá nee man ní' ma'. Se ca'vej rá ní' qui'yaj ní' cacun' ma'. Tzaj ne tucuyón ní' ndaa vaa qui'yaj Jesucristó, ne ase vaa qui'yaj so' ro', danj gaa qui'yaj uún ní' nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa se cuta' ní' cacun' xráá tinúú ní' síí chá naj guun rasuun, ne se nachri' ní' ni'yaj ní' man tinúú ní' síí na'vej rá cha rasuun a

14 ¹⁻²Ta'aj yuvii guun ya rá se vaa a'vej rá Diose cha yuvii naj guun rasuun, tzaj ne yo'ó ta'aj yuvii ro', chu'vi' nij so' cha nij so' nee a. Na'vej rá Diose cha nij so' nee, rá nij so', ne che'é dan inanj cuêj chá nij so' a. Dan me se se nachri' nij soj ni'yaj nij soj man nij yuvii na'vej rá cha naj guun rasuun ma'. Sese danj vaa rá nij so', ne se ca'mii cunu' nij soj ga nij so' ma'. ³Se guun nachri' síí chá naj guun rasuun ni'yaj so' man síí chá inanj cuêj ma'. Se cuta' síí chá inanj cuêj cacun' xráá síí chá naj guun rasuun ma'. 'O se quene'en so' se vaa 'nij ra'a Diose man síí chá naj guun rasuun do' nanj adonj. ⁴Xa' síí chá naj guun rasuun, tzaj ne ne 'yaj suun so' rihaan síí chá inanj cuêj ma'. 'O se rihaan Jesucristó 'yaj suun so', ne che'é dan ne nó xcúún síí chá inanj cuêj cuta' so' cacun' xráá so' ma'. Tzaj ne ma'an Jesucristó ca'ne' cacun' che'é so', ase cavii sa' so' ni', ase quiran' so' sayuun ni', ne dan me se ne ne'en ní' ma'. Dan me se nucuaj

Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' tucuyón so' man síí chá naj guun rasuun daj qui'yaj so', ne cavii sa' so', qui'yaj Jesucristó adonj.

⁵Dan me se ta'aj yuvii taj se vaa guee ta'aj güii, ne yo'ó ta'aj yuvii taj se vaa 'o cyaan vaa nij güii, ne taj güii guee rihaan yo'ó ta'aj nij so' a. Ino vaa rá 'o 'o ta'aj nij yuvii, ne che'é dan me xcaj yo'ó yo'ó nij soj cuentá daj vaa rá yo'ó yo'ó soj, ne guun ya rá yo'ó yo'ó soj daj vaa rá soj ei. ⁶Xa' síí taj se vaa vaa güii guee, tzaj ne danj vaa rá so' che'é síí 'nij ra'a man ní', ne danj nanj síí chá naj guun rasuun, ne danj 'yaj so' che'é síí 'nij ra'a man ní' uún a. Danj 'yaj yo'ó yo'ó nij so', ne nago' nij so' graciá rihaan Diose a. Ne xa' síí na'vej rá cha naj guun rasuun, tzaj ne veé danj vaa rá so' che'é síí 'nij ra'a man ní' uún, ne dan me se nago' so' graciá rihaan Diose uún a. ⁷'O se nuveé che'e orún' ní' vaa i'na' 'o 'o ní' ma'. Nuveé che'e orún' ní' cavi' 'o 'o ní' ma'. ⁸'O se sese vaa i'na' ní', ne vaa i'na' ní' qui'yaj suun ní' rihaan síí 'nij ra'a man ní', ne ca'vee se cavi' ní', tzaj ne yo'ó qui'nij ra'a so' man ní' nanj adonj. ⁹Dan me se me rá Jesucristó nijaj yu'unj so' man yuvii vaa i'na' do', man yuvii cavi' do', ne che'é dan cavi' so', ne che'é dan cunu i'na' uún so' a.

¹⁰Dan me se taj che'é cuta' ní' cacun' xráá tinúú ní', ne taj che'e nachri' ní' ni'yaj ní' man tinúú ní' ma'. 'O se canicun' cunudanj ní' rihaan Diose vaa güii, ne ca'ne' ma'an Diose cacun' che'é ní' nanj adonj. ¹¹Dan me se danj Diose taj se vaa ya ya canicun' ruj

cunudañj yuvii rihaan Diose vaa güii, ne ve'le ndo'lo ca'mii cunudañj yuvii che'é Diose a. Danj a'mii danj Diose a. ¹²Dan me se vaa güii nata' 'o 'o ní' rihaan Diose che'é se vaa quilyaj ní' gaa cayáan ní' rihaan chumii nihánj nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa se ca'vej rá ní' quiran' tinúú ní' cacun' che'é se vaa 'yaj ní' a

¹³Che'é dan quisj cataj ní' se vaa tumé tinúú ní' cacun' á. Tzaj ne cataj ya nij soj se vaa se quilyaj tinúú soj cacun', quilyaj ma'an soj a. ¹⁴Gaa canocó' 'unj Jesucristó sij 'nij ra'la man ní', ne guun ya raj se vaa a 'o rasuun ne yu'va' quita'a' ma'. Tzaj ne sese vaa yo'lo so' uun rá se vaa cacun' cha' 'o rasuun, ne ya uxrá cacun' cha so' a. ¹⁵Sese yu'va' cha' yo'lo rasuun rá tinúú so', ne sese cha so' maan, ne guun rá so' cha so' uún, ne dan me se cha so' maan, gaa ne quiran' so' cacun', quilyáa so' á. Sese danj quilyáa so', ne nuveé sij 'ee rá man tinúú mé so' gaa a ma'. Se ca'vej rá so' quiran' tinúú so' cacun' che'é se chá so' ma'. 'O se ne'én so' se vaa cavi' Jesucristó che'é ma'an tinúú so' adonj. ¹⁶Ne se guun quilyaj soj ca'mii yuvii nana nij che'é tucuaán sa' noco' soj ma'.

¹⁷'O se nicaj yu'unj Diose man ní', ne che'é dan se nanó rá ní' che'é se cha ní' do', che'é se co'lo ní' do' ma'. Tzaj ne xcaj ní' cuentá che'é tinúú ní' á. 'O se che'é rej uun chij Diose, tzaj ne nuveé che'e se chá ní' do', nuveé che'e se co'lo ní' do', me yo' ma'. Maan se che'é rej cunuu sa' nimán ní' ne che'é rej guun niha'

rá ní' ne che'é rej gaa xej nimán ní' quilyaj Nimán Diose me yo' a. ¹⁸Dan me se sese xcaj ní' cuentá che'é tinúú ní', ne ya sij noco' man Jesucristó me ní', ne guun niha' rá Diose ne'en Diose man ní', ne cataj yuvii ne amán rá ni'yaj man Jesucristó se vaa ve'é 'yaj ní' a.

¹⁹Che'é dan danj inanj quilyaj ní', gaa ne gaa dínj cumán ní', ne racuj ní' tinúú ní', gaa ne sa' doj cumán ní', ne sa' doj canoco' ní' man Jesucristó adonj. ²⁰Dan me se quilyaj suun Diose nimán tinúú so', ne che'é dan se ca'vej rá so' quiri' rá tinúú so' che'é se chá ma'. Ne'en ní' se vaa sa' vaa daj a rasuun quilyaj Diose cha yuvii do', co'lo yuvii do', tzaj ne sese yu'va' cha' 'o rasuun rá yo'lo so', ne cacun' cha so' man yo' adonj. ²¹Sese yu'va' cha' 'o rasuun rá tinúú so', ne se chá so' maan, ne cunaj quilyáa so' á. Sese yu'va' co'lo' 'o na rá tinúú so', ne se co'lo so' maan, ne cunaj quilyáa so' á. Tadó so' se quiran' tinúú so' cacun' che'é se vaa quilyáa so' á.

²²Sese guun rá so' se vaa a'vej rá Diose cha so' naj guun rasuun, ne inanj danj gaa rá ma'an so' rihaan Diose á. Se natá' so' danj rihaan yuvii ma'. Guun niha' rá so' rihaan Diose sese ne'én so' se vaa sa' vaa rá so', ne'én so' me se a'vej rá Diose quilyáa so' nanj á. ²³Tzaj ne sese ne ne'en yo'lo so' sese ca'vej Diose cha so' 'o rasuun ni', sese se ca'vej Diose cha so' ni', ne se chá so' ma'. Sese cha so', ne tumé so' cacun' rihaan Diose che'é se ne guun ya rá so' se vaa a'vej Diose cha so', maan se chá ma'an so', ne che'é dan tumé so' cacun' adonj. Veé danj inanj vaa

nu' se vaa qui'yaj ní' ei. Sese ne guun ya rá ní' se vaa a'vej rá Diose qui'yaj ní' 'o rasuun, ne se qui'yaj ní' danj ma'. Sese qui'yaj ní' danj, ne tumé ní' cacun' rihaan Diose nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa no xcúun ní' racuíj ní' tinúú ní' a

15 Xa' ní' sij amán rá se vaa a'vej rá Diose cha ní' naj guun rasuun, tzaj ne no xcúun ní' racuíj ní' man nij yuvií na'vee cuchuman rá se vaa a'vej rá Diose cha nij so' naj guun rasuun a. Ne racuíj ní' man yuvií na'vee cuchuman rá se vaa 'o cyaan vaa nu' güii rihaan Diose á. Se qui'yaj ní' se inanj me rá ní' qui'yaj ní' ma'.² Tzaj ne racuíj 'o 'o ní' tinúú ní', ne guun niha' rá tinúú ní', ne sa' doj gaa tinúú ní', ne sa' doj quene'en tinúú ní' canoco' tinúú ní' Diose a.³ 'O se ne qui'yaj Jesucristó se me rá ma'an Jesucristó qui'yaj so' ma'. 'O se danj Diose taj se vaa nana nij ca'mii yuvií che'é Diose ro', ca'mii uún yuvií che'é Jesucristó, ne ca'vej rá Jesucristó ca'mii nij yuvií nana nij che'é ma'an so' a. Danj a'mii danj Diose che'é ma'an Jesucristó a.⁴ Gaa naá me se cachron' nii nana rihaan danj Diose yan quinari' ma'an ní' daj qui'yaj ní' gaa ne guun nucuaj ní' qui'yaj canaan ní' rihaan sayuun ne quinari' nucuaj nimán ní' gaa ne ca'vee guun ya rá ní' se vaa vaa güii cavii sa' ní' a.⁵ Dan me se Diose me síí 'yaj uun nucuaj nimán ní', ne síí noco' man Jesucristó me nij soj, ne che'é dan me raj yo'o cyaan gaa rá taran' nij soj, qui'yaj Diose a.⁶ Gaa ne 'o

cyaan ca'mii nij soj che'é Diose, ne ve'é ca'mii nij soj che'é Diose Rej Jesucristó sij 'n'ij ra'a man ní' adonj.

Nana nihánj taj xna'anj che'é se vaa qui'yaj Jesucristó che'é nij yuvií israelitá do', che'é nij yuvií yaníj do' a

⁷ Che'é dan ve'é ca'mii soj ga tinúú soj gaa 'na' tinúú soj rihaan soj á. Danj qui'yaj Jesucristó, ve'é ca'mii so' ga ní' ei. Che'é dan danj qui'yaj guee ní', ve'é ca'mii ní' ga tinúú ní', ne ve'é ca'mii tinúú ní' che'é Diose á.⁸ Dan me se cataj xna'anj 'unj rihaan nij soj che'é suun qui'yaj suun Jesucristó che'é nij yuvií israelitá, ne gaa naá me se cataj xna'anj Diose rihaan xii nij yuvií israelitá daj qui'yaj Diose che'é nij so', ne quisíj ya nu' nana yo', qui'yaj Jesucristó a.⁹ Ne gaa ca'na' Jesucristó, ne ve'é ca'mii nij yuvií yaníj che'é Diose, qui'yaj so' a. 'O se che'é se vaa qui'yaj Jesucristó, che'é dan xcax nij yuvií yaníj cuentá se vaa cunuu 'ee rá Diose ne'en Diose man nij so' ga nij yuvií israelitá, ne che'é dan ve'é ca'mii nij yuvií yaníj che'é Diose a. Danj a'mii danj Diose a.

Taj xna'anj danj Diose nana ca'mii síí cu'naj David rihaan Diose gaa naá, gaa cataj so':

—Che'é dan ve'é ca'mij rihaan nij yuvií yaníj che'é so', ne cachraj chra' rihaan so' a. —Danj ca'mii síí cu'naj David gaa naá a.

¹⁰ Ne taj uún danj Diose se vaa guun niha' rá nij yuvií yaníj ga nij yuvií israelitá a. ¹¹ Ne taj uún danj Diose se vaa ve'é ca'mii cunudanj nij yuvií yaníj che'é Diose a. ¹² Ne

cataj uún síi cu'naj Isaías gaa naá se vaa cuman yo'o ta'níi ta'nij si'no síi cu'naj Isaí rej síi cu'naj David gaa naá, ne ca'na' so', ne guun chij so' rihaan nij yuvií yaníj a. Gaa ne gaa nucuaj rá nij yuvií yaníj man so' se vaa tinanii so' man nij so' rihaan sayuun a. Danj taj síi cu'naj Isaías che'é Jesucristó a. ¹³Dan me se nucuaj rá ní' ne'en ní' Diose, ne ne'en ní' se vaa vaa güii cavii sa' ní', qui'yaj Diose á. Dan me se amán rá nij soj ni'yaj soj Diose, ne che'é dan me raj guun niha' ndo'o rá soj, ne gaa xej nimán soj, qui'yaj Diose, gaa ne guun ya doj rá soj se vaa cavii sa' soj vaa güii, qui'yaj Nimán Diose adonj.

Nana nihánj taj xna'anj che'é suun qui'yaj suun Pablo rihaan Diose a

¹⁴Veé dan me se guun ya raj se vaa síi sa' me ma'an soj, tinuj, nocoj. Xcaj ndo'o soj cuentá, ne ne'en soj nago' soj chrej sa' man tinúú soj ei. ¹⁵⁻¹⁶Tzaj ne ca'ne' ndo'oj suun rihaan soj gaa qui'yáj yanj cartá nihánj nanj á. 'O se ne'en soj se vaa sa' uxrá qui'yaj Diose che'ej, ne ase vaa 'yaj suun xrej rihaan Diose ro', danj vaa 'yaj suun ma'anj rihaan Jesucristó, ne dan me se 'yaj sunj tucu'yonj se-nana Diose nana sa' man soj sij yaníj, ne vaa güii nacaj Diose man soj, ne che'é dan tucu'yonj man soj, ne me raj ca'vej Diose nacaj Diose man soj, ne me raj cunu sa' nimán soj rihaan Diose ei. Dan me se gaa sa' soj, qui'yaj Nimán Diose, ne che'é dan ca'ne' ndo'oj suun rihaan soj, ne nu' nana nihánj cachronj rihaan yanj cartá nihánj a. ¹⁷Dan me se racuíj

ndo'o Jesucristó manj, ne che'é dan niha' raj che'é nu' se vaa 'yáj rihaan Diose ei.

¹⁸Dan me se se ca'mij che'é se vaa aj qui'yaj yo'o yuvií ma'. 'O se ne nó xcúnj qui'yáj danj ma'. Maan se cataj xna'anj 'unj che'é inanj se vaa qui'yaj Jesucristó gaa racuíj so' manj se vaa guun nucuáj cataj xna'anj 'unj rihaan soj sij yaníj che'é ma'an so', ne che'é dan cuno soj sij yaníj se-nana Diose, ne dan me se Jesucristó me síi racuíj manj narij nu' nana nihánj ca'mij rihaan soj, ne veé so' racuíj manj 'yaj sunj nu' suun 'yaj sunj nanj adonj. ¹⁹Dan me se suun sa' noco 'yáj, 'yaj Jesucristó, ne Nimán Diose racuíj manj ca'mij se-nana Diose, 'yaj uún Jesucristó, gaa ne xcaj yuvií yanj nu' anicaj chuman' Jerusalén cuentá che'é se-nana Jesucristó nana sa', ne ndaa yuvií yanj yo'ó chuman' gan' doj ndaa estadó cu'naj Ilírico do', xcaj cuentá che'é se-nana Jesucristó nana sa', ne dan me se cuno nij so' nana, qui'yáj a. ²⁰'O se inanj me raj cataj xna'anj 'unj che'é Jesucristó rihaan yuvií ataa quene'en nana che'é so', ne se tucu'yonj man yuvií aj nari' nana che'é so' ma'. ²¹Veé danj a'mii uún danj Diose, taj yo': "Yuvií ataa quene'en se-nana so' ro', xcaj nij so' cuentá a". Danj taj danj Diose nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ca'anj Pablo chuman' Jerusalén, ne ca'anj uún so' chuman' Romá a

²²Che'é dan ne ca'vee cuchij rihaan nij soj a. Quisíj que'ee güii cachronj se vaa cuchij rihaan nij soj, tzaj ne ne ca'vee cuchij rihaan

soj ma'. ²³Tzaj ne cuano nihánj me se navij suun rihanj chuman' nihánj, ne guun que'ee guun raj cuchij rihaan nij soj, ²⁴ne che'é dan me queñe'én 'unj man soj gaa ca'anj 'unj rej cu'naj España, raj a. Me rá 'unj carán' 'unj chiháán soj doj güii, ne niha' raj cayánj ga soj, ne nano ní' cuentó, gaa ne ca'anj ta'aj soj gaj rej cu'naj España, raj a.

²⁵Dan me se ca'anj 'unj chuman' Jerusalén cuano, ne qui'yaj sunj rihaan nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' yo' adonj. ²⁶'O se nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj estadó cu'naj Macedonia do', estadó cu'naj Acaya do', me se me ndo'o rá nij so' rque nij so' doj sa'anj rihaan nij sí nique amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Jerusalén ei. ²⁷Danj me rá ma'an nij so' qui'yaj nij so', ne cataj xna'anj ma'an nij so' rihanj se vaa me ndo'o rá nij so' racuíj nij so' man nij sí nique yanj chuman' Jerusalén yo' adonj. 'O se yuvií israelitá me nij sí man Jerusalén, ne nij yuvií israelitá qui'yaj nari' yuvií yaníj se-nanā Diose, ne che'é dan cunuu sa' nimán nij yuvií yaníj, taj nij sí yaníj man roj estadó yo' adonj. Che'é dan no xcúún nij yuvií yaníj racuíj nij so' man nij yuvií amán rá ni'yaj man Jesucristó man Jerusalén, rá nij so' a. 'O se sa'anj achiin man nij so', ne che'é dan rque nij yuvií yaníj doj sa'anj man nij so' adonj. ²⁸Che'é dan vaa suun rihanj tacuachenj sa'anj rihaan nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Jerusalén, ne dan me se nagoj sa'anj rihaan nij so', ne x'nuu rihanj, ne asa' ca'anj

'unj yo'óo nocoó cu'naj España ne vaj 'unj chrej, ne carán' 'unj chiháán soj a. ²⁹'O se ne'enj se vaa me rá Jesucristó cuchij rihaan soj, ne racuíj so' manj cuchij chiháán soj ei.

³⁰Dan me se che'é se canoco' nu' ní' man sí cu'naj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní', che'é dan 'ee rá ní' tinúú ní', 'yaj Nimán Diose, ne che'é dan cataj xna'anj 'unj rihaan nij soj se vaa racuíj soj manj cachinj ni'yaj ní' rihaan Diose che'ej á. ³¹Cachinj ni'yaj soj se vaa quinanj rihaan nij sí israelitá yanj estadó Judea sí ne amán rá ni'yaj man Jesucristó a. Cachinj ni'yaj nij soj se vaa ve'é nacaj nij sí man chuman' Jerusalén sa'anj ra'aj nagoj man nij so' a. Dan me se me raj gaa nica' nimán nij so', ne ca'vej rá nij so' nacaj nij so' sa'anj rque nij yuvií yaníj a. ³²Gaa ne guun niha' uxrá raj asa' cuchij chiháán soj, ne cuchí' yá 'unj chiháán soj, sese ca'vej Diose, gaa ne cunuu cuij rá taran' ní' ei. ³³'O se me raj gaa xej nimán soj, qui'yaj Diose adonj. Veé danj gaa ya ei.

Nanā nihánj taj xna'anj se vaa ve'é cumān nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó nij sí yanj chuman' Romá, rá Pablo a

16 Cuchi' chana cu'naj Febe rihaan nij soj, ne dan me se ra'vij ní' níí noco' man Jesucristó me no', ne 'yaj suun ndo'o no' rihaan nij yuvií amán rá ni'yaj man Jesucristó nij sí yanj chuman' cu'naj Cencrea a. ²Sij noco' man Diose me soj, ne che'é dan ve'é ca'mií soj ga no' á. 'O se racuíj no' man que'ee yuvií, ne racuíj no' man

ma'anj, ne che'é dan sese vaa se cachiiin man no', ne raçuíj soj man no' ei.

³Cataj soj rihaan chana cu'naj Priscila do', rihaan sí cu'naj Aquila do', se vaa ve'é cayáán roj so', raj á. 'O se qui'yaj suun roj so' gaj che'é Jesucristó a. ⁴Dan me se ca'née nimán roj so' cavi' roj so' che'ej, ne che'é dan nagó' 'unj graciá rihaan roj so', ne nago' núj ga nij sí yaníj graciá rihaan roj so' a. ⁵Cataj uún soj rihaan nij yuvií noco' man Jesucristó yuvií nuu chre' tucua' roj so' se vaa ve'é cumán nij so', raj á. Ne danj cataj uún soj rihaan sí cu'naj Epeneto á. 'O se 'ee raj man so', ne so' me sí cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó asino yaan rihaan cunudanj nij yuvií man estadó cu'naj Asia a.

⁶Ne cataj soj rihaan chana cu'naj Mariá se vaa ve'é cayáán no' á. 'O se que'ee ndo'o qui'yaj suun no' che'é soj a. ⁷Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Andrónico do', rihaan sí cu'naj Junias do', se vaa ve'é cayáán roj so', raj á. 'O se yuvií israelitá me roj so' gaj, ne qui'nij roj so' taga' gaj uún a. Nij apóstol cune! Jesucristó man nata' se-nana so' rihaan yuvií ro', ne'en man roj so', ne gaa asij ataa cuchuman raj ni'yaj 'unj man Jesucristó, ne cuchumán rá roj so' ni'yaj roj so' man Jesucristó a. ⁸Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Amplias se vaa ve'é cayáán so', raj á. 'O se noco' núj man Jesucristó, ne che'é dan 'ee raj man so' a. ⁹Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Urbano se vaa ve'é cayáán so' á. 'Yaj suun so' gaj che'é Jesucristó a. Ne cataj uún

soj rihaan sí cu'naj Estaquis se vaa ve'é cayáán so', raj, che'é rej 'ee raj man so' a.

¹⁰Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Apeles se vaa ve'é cayáán so', raj á. Ne'en ní' se vaa sí noco' raan man Jesucristó me so' a. Cataj soj rihaan nij tuvi' sí cu'naj Aristóbulo se vaa ve'é cumán nij so', raj á. ¹¹Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Herodión se vaa ve'é cayáán so' á. 'O se sí israelitá me so' gaj a. Ne cataj soj rihaan nij sí noco' man Jesucristó nij tuvi' sí cu'naj Narciso se vaa ve'é cumán nij so', raj á. ¹²Ne cataj soj rihaan chana cu'naj Trifena do', rihaan chana cu'naj Trifosa do', se vaa ve'é cayáán roj no', raj á. 'O se 'yaj suun ndo'o roj chana yo' che'é sí 'nij ra'a man ní' a. Ne cataj soj rihaan chana cu'naj Pérsida se vaa ve'é cayáán no', raj á. 'Ee rá ní' man no', ne que'ee ndo'o qui'yaj suun no' che'é sí 'nij ra'a man ní' a. ¹³Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Rufo se vaa ve'é cayáán so', raj, che'é se sa' uxrá noco' so' man sí 'nij ra'a man ní' a. Cataj uún soj rihaan nii so' se vaa ve'é cayáán no', raj á. 'O se ase vaa ve'é 'yaj chana rihaan ta'níi chana ro', danj 'yaj no' rihanj a.

¹⁴Ne cataj soj rihaan sí cu'naj Asíncrito do', rihaan sí cu'naj Flegonte do', rihaan sí cu'naj Hermas do', rihaan sí cu'naj Patrobas do', rihaan sí cu'naj Hermes do', rihaan cunudanj yo'ó nij tinúu ní' sí yanj ga nij so' do', se vaa ve'é cumán nij so' á. ¹⁵Cataj soj rihaan sí cu'naj Filólogo do', rihaan chana cu'naj Julia do', rihaan sí cu'naj Nereo do', rihaan ra'vij

so' do', rihaan sí cu'naj Olimpas do', rihaan cunudanj yo'ó nij sí sa' noco' man Diose yanj ga nij so' do', se vaa ve'é cumān cunudanj nij so', raj á. ¹⁶Gaa nari' tuvi' nij soj, ne ve'é ndo'o ca'mii soj ga tinúú soj á. Danj qui'yaj nij soj, tihaan nij soj se vaa ee rá nij soj tinúú soj ei. Ne cunudanj nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó yanj nu' rihaan chumii me se ve'é cumān nij soj, rá nij so' nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa guun yanj ní' rihaan nij sí qui'yaj quixra' ta'aj ní' ga tinúú ní' a

¹⁷Chrej nucuj me narquej rihaan soj nihánj, tinuj, nocoj. Dan me se vaa yuvií me rá cunu' soj ga tinúú soj che'é nana aj nari' soj, ne guun na'aj soj che'é se-nana Diose, qui'yaj nij so', ne che'é dan guun yanj soj rihaan yuvií 'yaj danj á. ¹⁸Ne 'yaj suun nij so' rihaan Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' ma'. Maan se 'yaj suun nij so' che'é ma'an nij so' adonj. 'O se ve'é ndo'o vaa nana a'mii nij so' che'é yuvií, ne danj 'yaj nij so', tiha' yu'unj nij so' man yuvií, ne ndaa yuvií ne tumé cacun' tiha' yu'unj nij so' man ei. ¹⁹Dan me se aj cuno cunudanj yuvií se vaa sa' uxrá cuno soj se-nana Diose, ne che'é dan guun niha' raj che'é soj, ne me raj xcaj soj cuentá, ne qui'yaj soj se sa' ni'yaj Diose a. Tzaj ne na'vej raj nari' soj qui'yaj soj tucuáan chi'ii mei. ²⁰Dan me se vaa xej nimán ní', 'yaj Diose á. Ra'yanj qui'yaj canaán soj rihaan sí cu'naj Satanás, qui'yaj Diose, ne me raj qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' se luj che'é soj nanj adonj.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa ve'é cumān nij sí cuchumán rá ni'yaj man Jesucristó yanj chuman' Romá, rá nij tuvi' Pabló a

²¹Dan me se ve'é cumān nij soj, rá sí cu'naj Timoteo sí 'yaj suun gaj a. Ne sí cu'naj Lucio do', sí cu'naj Jasón do', sí cu'naj Sosípater do', nu' nij so' me sí taj se vaa ve'é cumān soj, rá nij so' a. Yuvií israelitá me nij so' gaj a. ²²Sí cu'naj Tercio mej, ne 'unj me sí achrón se-nana sí cu'naj Pabló rihaan yanj nihánj, ne ve'é cumān nij soj, raj a. ²³Ne me rá sí cu'naj Gayo se vaa ve'é cumān nij soj, ne ve' tucuá so' yáan 'unj, ne nuu chre' cunudanj nij sí amán rá ni'yaj man Jesucristó ve' tucuá so' a. Ne ve'é cumān soj, taj sí cu'naj Erasto, ne sí atā sa'anj rihaan chuman' nihánj me so' a. Ne ve'é cumān soj, rá tinúú ní' sí cu'naj Cuarto a. ²⁴Dan me se me raj qui'yaj Jesucristó sij 'nij ra'a man ní' se luj che'é cunudanj nij soj a. Veé danj gaa ya ei.

Nana nihánj taj xna'anj se vaa sa' uxrá vaa Diose a

²⁵Guun nucuj Diose racuj Diose man soj nari' soj nu' nana sa' ca'mij rihaan soj a. Nana sa' che'é Jesucristó me nana yo' a. Dan me se gaa naá me se ne ca'vee xcaj yuvií cuentá che'é se-nana Diose ma'. Tzaj ne yaj ro', ne tihaan Diose se-nana Diose rihaan ní' a. ²⁶Dan me se ca'ne' Diose suun rihaan nij sí nata' se-nana Diose gaa naá, cachron nij so' se-nana Diose rihaan yanj, ne danj qui'yaj nij so', ne xcaj cunudanj nij yuvií cuentá che'é se-nana Diose, ne me rá Diose cuchumán rá nij yuvií se-nana

Dioṣe, ne canoco' nij yuvij man Dioṣe,
ne Dioṣe me se daj chihāa m̄j se cavi'
so' ma'.

²⁷Ne Dioṣe me se oruun Dioṣe, ne raa
orún' so' avii cunudanj nana cūu s̄a' a.

S̄a' uxrá qui'yaj ta'níi so' Jesucristó
che'é ní', ne che'é dan ve'é ca'mii ní'
che'é Dioṣe n̄i' cavii n̄i' ca'anj a. S̄a'
uxrá qui'yaj so' adonj. Yā yā danj guun
adonj.